

MOZGALMAS HÓNAPOK

Összhangban a korábbi terméktanácsi előrejelzésekkel, 2016 augusztusában a hazai piac végre tett egy szerény, de a nemzetközi tendenciákkal megegyező irányú lépést. Az áremelkedés ugyan nem volt nagy (alapár: +2,5%; átlagár +3,8%), de hét hónapja először emelkedett a nyerstej hazai alap- és átlagára. Az emelkedés szeptemberben is folytatódott (alapár: +3,7%; átlagár +5,6%).

A pozitív hír ellenére a magyarországi átlagár az EU tagállamainak nyerstej áraiból felállított rangsorban még mindig csak Észtországot, Lettországot és Litvániát előzi meg. Szeptemberben, Szlovákiában átlagosan 2 Ft-tal, Ausztriában 22 Ft-tal, Horvátországban 16 Ft-tal, és még Romániában is 2 Ft-tal többet kaptak a tejtermelők 1 kg nyerstejért az EU Bizottság becslései alapján.

Az olasz nyerstej spot piaci ára 2016 októberében 80%-kal magasabb az áprilisi árnál. Ugyanezen időszakban 95%-kal emelkedett a külföldi eredetű teljes és 150%-kal a főlözött pasztörizált tej spot piaci ára Olaszországban. A nyerstej holland spot piaci ára 2016 októberében 140%-kal haladja meg az áprilisi árat. A németországi sajtárak 65%-os áremelkedésen vannak túl az elmúlt fél év alatt. A 40%-os zsírtartalmú tejszín milánói ára 95%-kal magasabb az áprilisi árnál (vajnál 70%-os az árnövekedés).

Eddig sajnálatosan csak a hazai kiviteli árak követik a dinamikus emelkedő piacokat. Az árak hazánkban szinte csak stagnálnak. Az európai piaci változások változatlan irányú folytatása esetén erős a kockázata annak, hogy sok magyar gazda külföldre értékesíti majd a tejét, ami által még jobban destabilizálna a magyar piac, és akár hiány alakulhatna ki a friss magyar tejből. A jelenség csak a hazai árak rendezésével védhető ki biztosan. A hazai tejtermelők és a feldolgozók ugyan-

akkor továbbra is hazai tej és tejtermékekkel kívánják kiszolgálni a magyarországi kiskereskedelmi láncokat.

Eközben Brüsszelben és idehaza is igazi jogalkotási hullámot tapasztaltunk.

Az Agrárminiszterek Tanácsa a 2016. július 18-án tartott ülésén az Európai Bizottság bemutatta 500 millió euró összegű csomagját, mely célzottan a piaci nehézségek miatt bajba került tejtermelőket kívánja támogatni. A döntéseket tartalmazó hét rendelet 2016. szeptember 9-én jelent meg az Európai Unió Hivatalos Lapjában. Ezen rendeletek között van például a kivételes alkalmazkodási támogatás és a tejtermelés csökkentéséről szóló intézkedés is.

Módosult az iskolatej rendelet: egy tavaszi döntés alapján kimaradt intézmények (és körzetek) - terméktanácsi kezdeményezésre - október közepéig még jelentkezhetnek az iskolatej programba.

A beszállított nyerstej mennyiségének csökkentéséért megállapítható támogatás igénybevételének feltételeit a 63/2016. (IX. 16.) FM rendelet, az egyes kedvezőtlen piaci helyzetben lévő agrárgazdasági ágazatok részére az Agrár Széchenyi Kártya Konstrukciók keretében nyújtott átmeneti támogatásról szóló információkat a 66/2016. (X. 12.) FM rendelet, a GMO-mentességre utaló jelölésről szóló rendelkezéseket pedig a 61/2016. (IX. 15.) FM rendelet tartalmazza.

Az egyes állatbetegségek megelőzésével, illetve leküzdésével kapcsolatos támogatások igénylésének és kifizetésének rendjéről szóló 148/2007. (XII. 8.) FVM rendelet a vemhes üszők állat-egészségügyi szolgáltatására, gyógykezelésére és immunizálására biztosít új forrást a tejtermelőknek.

A 2016/2017. 'KVÓTAÉVRE' PROGNOSTIZÁLT NYERSTEJ ALAPÁR KORREKCIÓJA

A Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács Elnöksége 2016. szeptember 13-i ülésén úgy döntött, hogy a 2016. április 1. napjától 2017. március 31. napjáig tartó időszakra az alapár éves átlagára – 2016. június 23-i ülésén – meghatározott 72 Ft/kg-os prognózist 75 Ft/kg-ra módosítja.

Az Elnökség a „kvótaév” harmadik negyedévére (2016. október-december) 77 Ft/kg átlag alapárát jelez előre.

NEMZETI ADÓ-ÉS VÁMHIVATAL – TEJ TERMÉKTANÁCS EGYÜTTMŰKÖDÉS

A NAV a tejágazat minél hatékonyabb adóhatósági ellenőrzése érdekében szorosán együtt kíván működni a Tej Terméktanáccsal. Ennek okán 2016. augusztus 3-án megtartotta alakuló ülését a NAV-TT Tej Munkacsoport, ahol a hatóság részletes tájékoztató anyagot kért a tejágazat helyzetéről. A két szervezet között kötendő együttműködési megállapodás tervezet a felek által véglegesítésre került, aláírásának időpontja egyeztetés alatt van.

ALDI – TEJ TERMÉKTANÁCS EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

Az ALDI Magyarország Élelmiszer Bt. – a 2016. áprilisi terméktanácsai taggá válását követően – 2016. augusztus 31-én együttműködési megállapodást kötött a Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanáccsal.

Az áruházlánc a hetedik a meghatározó kereskedelmi szereplők közül, akivel a szakmai szervezet írásban is megerősíti együttműködési szándékát. A megállapodást – melyben a felek közös célokat fogalmaztak meg, valamint együttműködést határoztak el olyan témakörökben, melyekben egyértelmű a piaci szereplők érdekközössége – Székács Tibor ügyvezető, az ALDI Magyarország Élelmiszer Bt. ügyvezetője, és Mélykúti Tibor, a Terméktanács elnöke írta alá.

Az ünnepélyes aláíráson a sajtó (TV, nyomtatott sajtó) nagy számban képviseltette magát.

Székács Tibor, az Aldi Magyarország ügyvezető igazgatója januártól az öt országot magában foglaló Hofer csoport vezérigazgatója lesz. A magyar vállalatot 2017. januártól Bernhard Haider vezeti.

XIV. TEJSZÖVETKEZETI FÓRUM – LENGYEL-ORSZÁG

2016. szeptember 14-16. között került megrendezésre Varsóban a XIV. Tejszövetkezeti Fórum, amelyen a Tej Terméktanács Ügyvezető Igazgatója is részt vett. A konferencián 12 kelet- és közép-európai állam és 9 Kormányzat képviseltette magát (köztük az FM és a kecskeméti Agrár-vidékfejlesztésért felelős Államtitkárság).

A tanácskozáson – többek között – előadás hangzott el az európai, a lengyel, az osztrák, a holland és a francia tejpiaci helyzetről; szólt előadás a promócióról, a sajtakereskedelem európai lehetőségeiről, valamint az EU-USA kereskedelmi tárgyalásokról. A lehetséges piacok közül bemutatkozott Vietnám, Fülöp-szigetek és Kína.

Krzysztof Jurgiel lengyel miniszter a fórumon elmondta, a tehénállomány csökkenése az Unión belül szinte Lengyelországban a legnagyobb mértékű,

évente 5-6%-os, amelynek egyik oka a szárazság. A tejtermelés ennek ellenére nő, az átlagos tejhozam 5890 kg/tehén. 2016. első 6 hónapjában dinamikusan nőtt a tejfelvásárlás. A miniszter javaslatai a tejpiaci helyzet kezelésére: a tejtermelők további támogatása, intervenciós árak emelése, intervenciós mennyiségek emelése, promóció használata a feleslegek EU piacáról történő kivezetése érdekében, deminimis emelése, EU-s jogszabály a termelők tisztességes jövedelmének biztosításáról, harmadik országok piacainak felkutatása, orosz embargó megszüntetése.

Michel Nalet, az Európai Tejszövetség (European Dairy Association, EDA) elnöke előadásában arról beszélt, a kvótarendszer megszűnését követően, 30 év fagyasztás után újraindult a verseny Európa tejtermelő régiói között. Többé nem áll vissza a 30 évvel ezelőtti állapot, a tejtermelők többet és magasabb minőségben termelnek, liberalizálttá válhat a piac. Ez alatt a 30 év alatt megváltozott a táplálkozási kultúra, a kereskedelem koncentráltabb. El kell fogadni, hogy áringadozások mindig is lesznek, azok ellen a kvóta sem jelentett védelmet. A gyengéket kell segíteni, a kereskedők erejét vissza kell fogni, átláthatóság kell az egész láncban, biztosítási intézkedésekre és intervencióra biztosan szükség lesz még máskor is.

Az EDA elnöke úgy vélte, nagyon pozitív dolog a Tejpiaci Megfigyelő Központ létrejötte, túl lassan alakulnak azonban a szakmaközi szervezetek Európában, a tejcsomag nem működik még megfelelően, az EU-s döntéshozatal lassú, a piacok gyorsabban változnak a kormányok és Brüsszel reakcióidejénél. Hatékonyabb intézmények és gyorsabb kifizetések kellenek. Kijelenthető, hogy az egész válságban a kereskedelem szenvedte el a legkisebb veszteséget, szinte semmit. A közeljövőben stabilitást, enyhe emelkedést vár az EDA, de nem tudják hogy meddig tart a javulás, mivel nem állt le a tejtermelés növekedése Európában. Ennek hátterében spekuláció, de akár politika is lehet. 2017 január-februárban minden kiderül majd. Ha majd a tartósan magas tejárak végre kialakulnak, akkor fogjuk igazán élvezni a kvótarendszer megszűnésének előnyeit. Amennyiben most 1-1,5 év következik jó árakkal, akkor ezen időszak alatt fel kell készülnie mindenkinek a következő válságra, másfél év alatt ki kell találni valamit.

Harcz Zoltán Ügyvezető Igazgató a tanácskozáson többek között a tejpiaci helyzetről egyeztetett a leköszönt lengyel agrárminiszterrel, Marek Sawicki úrral, valamint a rendezvény szünetében lengyel közszolgálati televíziónak adott nyilatkozatott a magyarországi tejpiaci helyzetről.

NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA-TEJ TERMÉKTANÁCS EGYEZTETŐ MEGBESZÉLÉS

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) és a Tej Terméktanács 2016. október 4-én egyeztető megbeszélést szervezett, melyen termelők, feldolgozók, valamint a kiskereskedelmi láncok képviselői is részt vettek. A találkozón a hazai és az uniós tejpiac helyzetéről is tájékoztatást adtak, illetve kaptak a résztvevők. Az idei év tavaszától emelkedtek a felvásárlási árak az EU-ban, ugyanakkor hazánkban szinte stagnálnak. Itthon a tej felvásárlási ára kilogrammonként 70 forint, míg Nyugat-Európában, illetve az exportpiacra kerülő tej ára ennek több mint másfélszerese, 110 forint. Azaz erős a kockázata annak, hogy sok magyar gazda külföldre értékesíti majd a tejét, ami által még jobban destabilizálódna a magyar piac, és hiány alakulhatna ki a friss magyar tejből. A kamara, a terméktanács, a feldolgozók és az áruházláncok is tenni kívánnak ez ellen.

A megbeszélésen – melyen a tejtermelők demonstrációs bizottságának résztvevői is jelen voltak – elhangzott, javítani kell a tej termékpálya szervezetségét, a tejpiaci környezetet hosszútávon kiszámíthatóbbá és kiegyensúlyozottabbá kell tenni, népszerűsíteni és növelni kell a tej- és tejtermékfogyasztást. Szükséges

továbbá együttműködni a feketegazdaság elleni küzdelemben, valamint a tisztességtelen piaci szereplők elleni fellépésben, az áringadozások tompítására tett törekvésekben, és a beszállítói szerződéses kapcsolatok rendezésében.

VI. TEJÁGAZATI KONFERENCIA

A Tej Terméktanács idén immár hatodik alkalommal rendezi meg hagyományaként számító éves tejágazati konferenciáját. A rendezvény 2016. november 23-án kerül megrendezésre Tatán, az Old Lake Golf Club & Hotel***-ben. A részletes programot tartalmazó meghívó hamarosan kézbesítésre kerül elektronikus úton.

HATÓSÁGI BEJELENTÉSEK

A Tej Terméktanács bejelentéseinek hatósági vizsgálatai 2016 III. negyedévében is folytatódtak.

A Terméktanács a III. negyedévében 1,5% zsírtartalmú import UHT tej forgalmazása során adófizetési kötelezettség elmulasztása gyanújával egy esetben tett bejelentést a Nemzeti Adó- és Vámhivatal felé, míg fogyasztó megtévesztésére alkalmas jelölés alkalmazása miatt két esetben éltünk bejelentéssel a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal felé. Ez utóbbi bejelentések közül egy esetben a vizsgálat már lezárult, a hatóság a forgalmazónál jogszabálysértést nem állapított meg.

Egy korábbi, a Magyar Élelmiszerkönyv előírásának megsértése tárgyában tett bejelentésünket a NÉBIH kivizsgálta, és az adott forgalmazó által hazai forgalomba hozott import termékek szakértői vizsgálatát követően a szabálysértést (a tejzsír hányad növényi zsírral történő helyettesítése) megállapította, a forgalmazót élelmiszerellenőrzési bírság megfizetésére kötelezte.

A hatósági bejelentésekkel kapcsolatos részletes információk a Tej Terméktanács weboldalán megtalálhatóak (www.tejtermek.hu).

IV. MAGYAR SAJTMUSTRA

A Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács Közöségi Marketing Alapja támogatta a 2016. szeptember 30 - október 1. között Nagygyeházán megrendezésre került IV. Magyar Sajtmustrát.

A rendezvényen, valamint az azt megelőző sajtótájékoztatón a Terméktanács ügyvezető igazgatója előadás keretében számolt be a hazai és az európai tejpiac aktuális helyzetéről.

„LÉPNI KELL”

MIKÖZBEN VÉGET ÉRT A NYÁRI BETAKARÍTÁSI IDŐSZAK, A TEJPIACON IS VOLTAK VÁLTOZÁSOK:

- Szlovákiában, Romániában, Olaszországban elmozdult a nyerstej ára az EU hivatalos adatai szerint,
- az európai sajtárak visszaemelkedtek az egy évvel ezelőtti szintre,
- az EU export teljesítménye pl. Kína irányába folyamatosan javul,
- a hazai helyzetből menekülő tejtermelők immár jó áron tudják eladni a tejüket Olaszországban.

Minden változik a világban körülöttünk, csak egy nem: a hazai tejtermelők által hazai feldolgozónak eladott nyerstej ára, az augusztusi tejár szerény 2,5%-os emelkedést ért el.

A nyerstejet idehaza megtermelő, a törvényi előírásoknak megfelelő hosszú távú szerződéssel, vagy összefogva tejet termelő emberek még mindig az önköltség 60%-áért tudják eladni tejüket. Ha a feldolgozók – vélhetően a kiskereskedelmi láncok magatartása miatt – nem tudnak többet fizetni a tejünkért, a **hazai helyzetből menekülve 40%-kal magasabb áron tudnánk eladni tejünket Olaszországban.**

A feldolgozókat a kereskedők kényszerítették bele ebbe a lefelé menő árspirálba. A feldolgozók vélhetően preventív módon csökkentik nyerstej felvásárlási áraikat, hogy tartani tudják pozíciójukat: megalázó szerződéses feltételeket kényszerítenek rájuk: vagy ennyiért megvesszük, vagy „a viszontlátásra”.

Mi lesz ennek a következménye: a kiskereskedelmi láncok újra el tudják mondani, hogy lám-lám nincs is itthon elég nyerstej, a hazai ipar nem is tudja őket kiszolgálni. **Így újra igazolva érzik magukat abban, hogy behozzák az áfacsalt vagy dömpingáras, nyomonkövethetetlen tejeiket, sajtokat, közben a magyar tejtermelők képébe vigyorogva „...kénytelenek vagyunk importot venni...”**

Mi ki akarjuk szolgálni hazai tej és tejtermékekkel a kiskereskedelmi láncokat, de ők nem hagyják magukat. Bebetonozzák az alacsony árakat, vagy az ismeretlen eredetű import árával zsarolják a feldolgozókat, erőfölénnyükkel visszaélve.

Követeljük, hogy a kiskereskedelmi láncok ne tartsák tovább a víz alatt a tejtermelőket, nézzenek körül Európában, a világon és hagyjanak bennünket végre élni. Erőfölényüket a józan ész mentén használják: engedjék a nyerstej, illetve az átadási árak emelését. Végre ne azt nézzék, hogy mindenképpen a másik lánc alá tudjanak ígérni, hogy ők legyenek a legolcsóbbak.

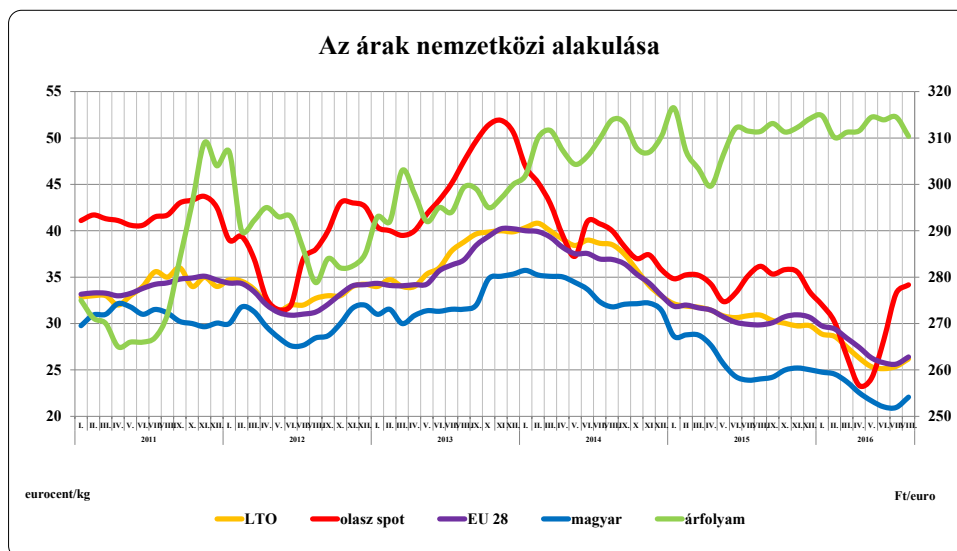
Együttműködést és valódi megoldásokat várunk a feldolgozóktól és a kiskereskedelmi láncoktól, az idén már sokadszor.

A tejtermelőket pedig kérjük, hogy regisztráljanak a következő email címen: magyareMBER2015@gmail.com, mert lépni kell a hazai tejágazat fennmaradásának érdekében.

2016. 09. 14.

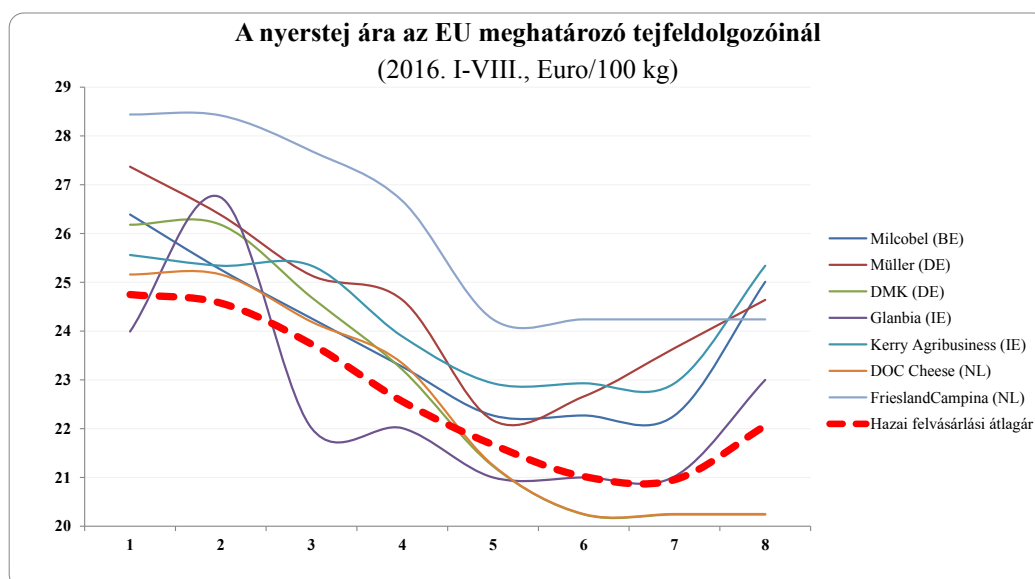
A Tejtermelők Demonstrációs Bizottsága

Az EU nyerstej árának 2015 novembere óta tartó folyamatos csökkenése július hónapban megállt, az augusztusi 26,40 eurocent/kg ár előző hónaphoz képest 3%-os javulást mutat, de még így is 12%-kal marad el az egy évvel korábbi szinttől. A szeptemberre becsült 26,99 eurocent/kg uniós átlagár további mérsékelt emelkedést vetít előre. Az olasz spot piacon az árak javulása már májusban elkezdődött és azóta is folyamatos. Az augusztusi 34,17 eurocent/kg ár már 50%-kal haladta meg az ez évi mélypontot jelentő áprilisi árszintet. Az LTO árfigyelésébe bevont nagyobb tejfeldolgozó vállalkozások felvásárlási árai júliusban kezdtek megerősödni, az augusztusi átlagár (26,19 eurocent/kg) júliushoz képest további 3%-ot javult. Ez az ár azonban még mindig 15%-kal alacsonyabb az egy évvel korábbi árnál. A magyarországi átlagár az uniós trendet követve augusztusban kezdett emelkedni, a 22,07 eurocent/kg átlagár 5%-kal magasabb a júliusi árnál, de még mindig 8%-kal a 2015. augusztusi ár alatt van.

*Forrás: MNB, LTO, Milk Market Observatory, Camera di Commercio Verona
Az adatok nem azonos beltartalomra vonatkoznak, de a tendenciák összehasonlíthatók.*

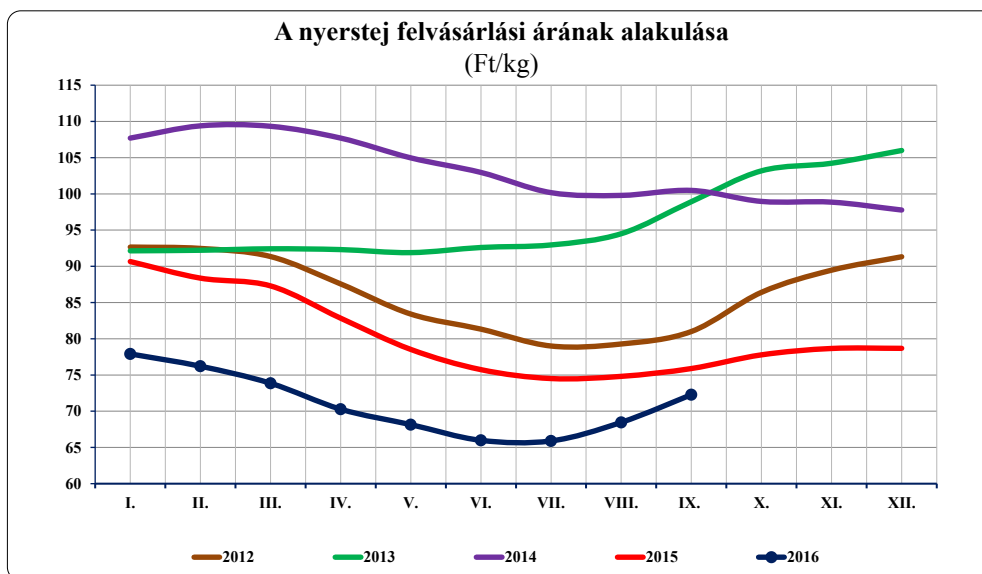
Az Európai Unió meghatározó tejfeldolgozóinak felvásárlási árait vizsgálva hasonló tendencia rajzolódik ki a nyugat-európai országokban, az árak kisebb-nagyobb ingadozásokkal átlagosan 15-20%-kal csökkentek január és július között. Ennél kisebb visszaesés a vizsgált tagállamok közül csak Írországban mérhető, ahol a tejár csökkenése 10% körül alakult. Augusztus hónapban a felvásárlási árak végre emelkedésnek indultak, Írországban és Belgiumban 10%, Németországban 4%-os áremelést hajtottak végre a feldolgozók.

*Forrás: LTO, www.milkprices.nl
Az árak 4,2% zsír- és 3,4% fehérjetartalomra vonatkoznak, ÁFA nélkül*

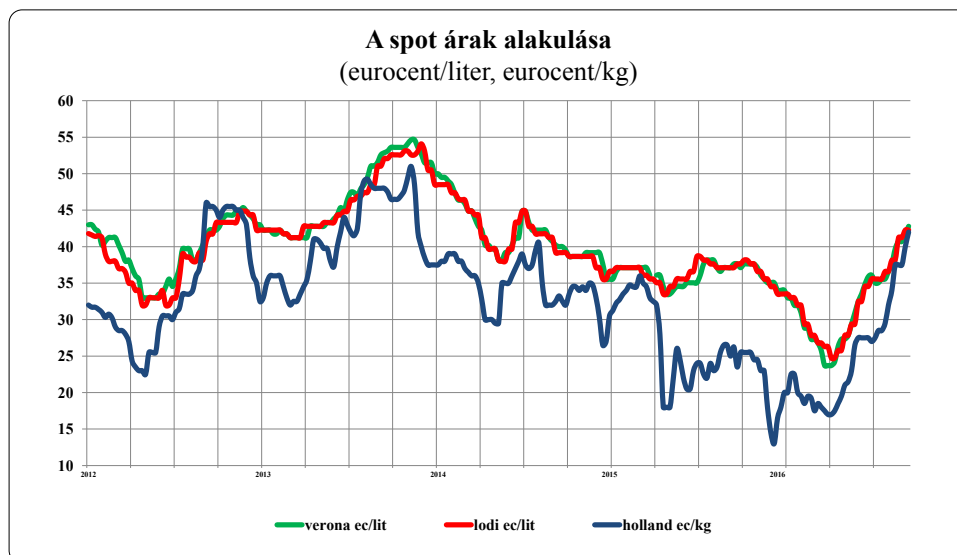
A hollandiai feldolgozók ugyanakkor – vélhetően a hosszabb távú, határozott idejű szerződések következtében – nem emeltek a felvásárlási árakon. A hollandiai spot piaci ár 2016 augusztusában jelentősen (40-70%-kal) meghaladta a feldolgozók által a nyerstejért fizetett árat. Az AKI által mért hazai felvásárlási átlagár közel 4%-os emelkedése augusztus hónapban a hazai feldolgozóknak a piaci trendet követő áremelési politikáját mutatja. Habár értékben a hazai országos átlagár a nyugat-európai felvásárlási áraktól elmarad, a németországi DMK és a hollandiai DOC Cheese árai 2016 tavaszán a hazai ár alá süllyedtek.

A hazai nyerstej árak csökkenése a II. negyedévben is megállíthatatlan volt, hónapról-hónapra újabb mélypontot ért el a felvásárlási ár. Augusztus hónapban – követve az uniós trendet – a magyarországi átlagár is emelkedni kezdett, júliushoz képest 3,8%-os javulás volt mérhető. Szeptemberben további 5,6%-os emelkedéssel az országos átlagár elérte a 72,28 Ft/kg-ot. A javulás ellenére a szeptemberi ár még mindig csaknem 5%-kal marad el az egy évvel korábbi ártól és 3%-kal alacsonyabb, mint a 2015. júliusi ár (74,51 Ft/kg), amikor is az elmúlt 5 év legalacsonyabb felvásárlási árát mérték.

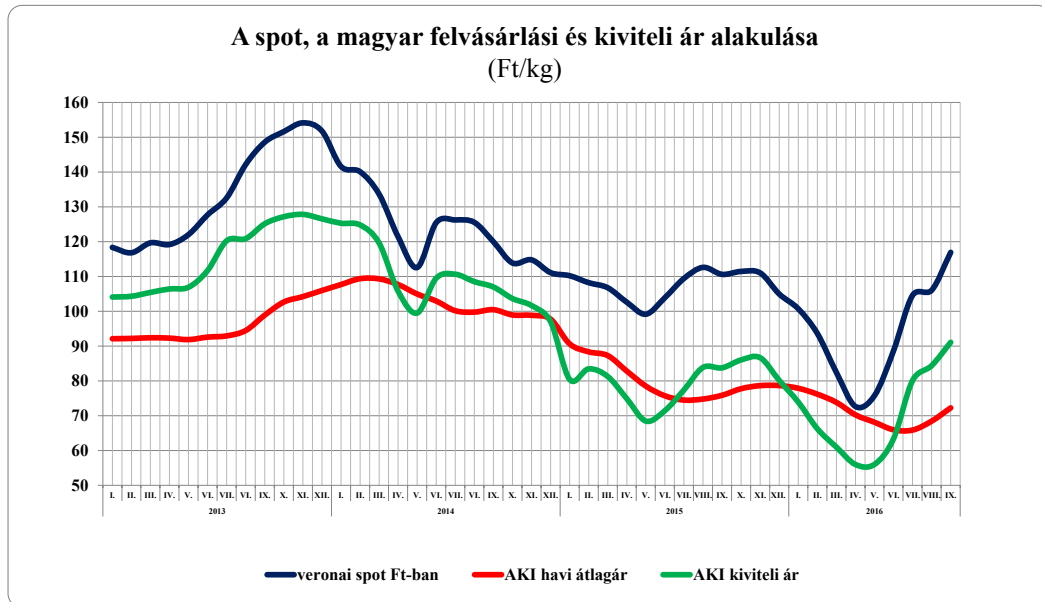
Forrás: AKI

A nyerstej azonnali (spot) piaci ára Olaszországban 2016 áprilisa óta tartósan emelkedik. A veronai spot ár 2016. október elején 42,79 eurocent/liter volt, amely már 80%-kal haladja meg az áprilisban mért legalacsonyabb árat (23,71 eurocent/liter). A Lodi spot árak tendenciában és árszintben is hasonlóak a veronai spot árakhoz. A holland spot piacon szintén hasonló a tendencia, de ahogy az áresés is jóval drasztikusabb volt, úgy a javulás is jelentősebb. Az októberi 42 eurocent/kg ár 150%-kal magasabb az áprilisban mért 17,00 eurocent/kg árnál.

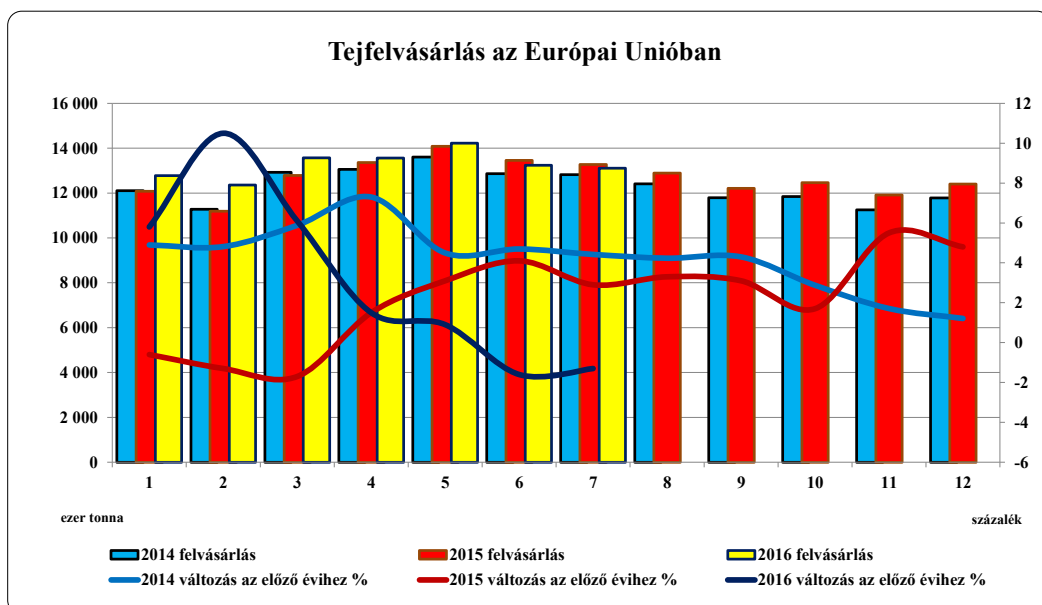
Forrás: CLAL

A hazai kiviteli árak trendje mértékben és dinamikában is megegyezik a spot piaci trenddel. A május óta tartó javulás jelentős, a szeptemberi árak mind a spot piaci árak, mind a kiviteli árak tekintetében 60%-kal haladják meg az elmúlt évek mélypontjának számító áprilisi árakat. A felvásárlási áraknál a 2016 januárjában megkezdődött csökkenés mérsékeltebb, és a javulás is csak augusztusban kezdődött meg, még hozzá kisebb mértékben. A kiviteli ár év elején tapasztalt drasztikus csökkenése következtében április hónapban az exportár 20%-kal volt alacsonyabb a felvásárlási árnál. Július hónaptól azonban már 20%-kal a felvásárlási átlagár felett alakulnak a kiviteli árak. A szeptemberi 91,11 Ft/kg exportár 26%-kal haladja meg a 72,28 Ft/kg felvásárlási árat. Az árjavulás a kiviteli áraknál kifejezettebb, az augusztus hónaphoz viszonyított szeptemberi növekedés itt 8, míg a felvásárlási áraknál 5,6%-os.

Forrás: AKI, Camera di Commercio Verona

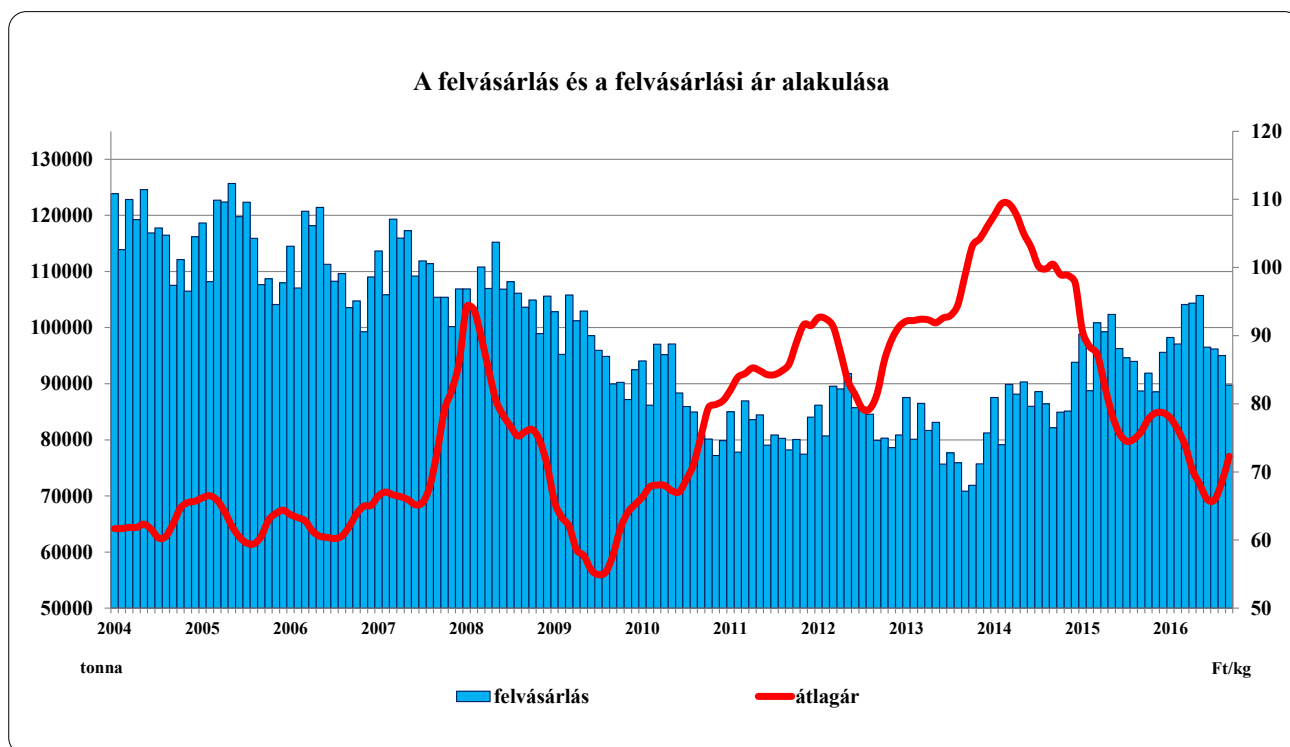
Az EU tejfelvásárlásának növekedése 2016 májusáig folyamatos volt, majd júniusban 1,6, júliusban 1,3%-kal kevesebb felvásárlást mértek az előző év azonos hónapjához viszonyítottn. A 2016. január-júliusi tejfelvásárlási adatok ugyanakkor még mindig a 2015. évi szint felettiek.

Forrás: CLAL

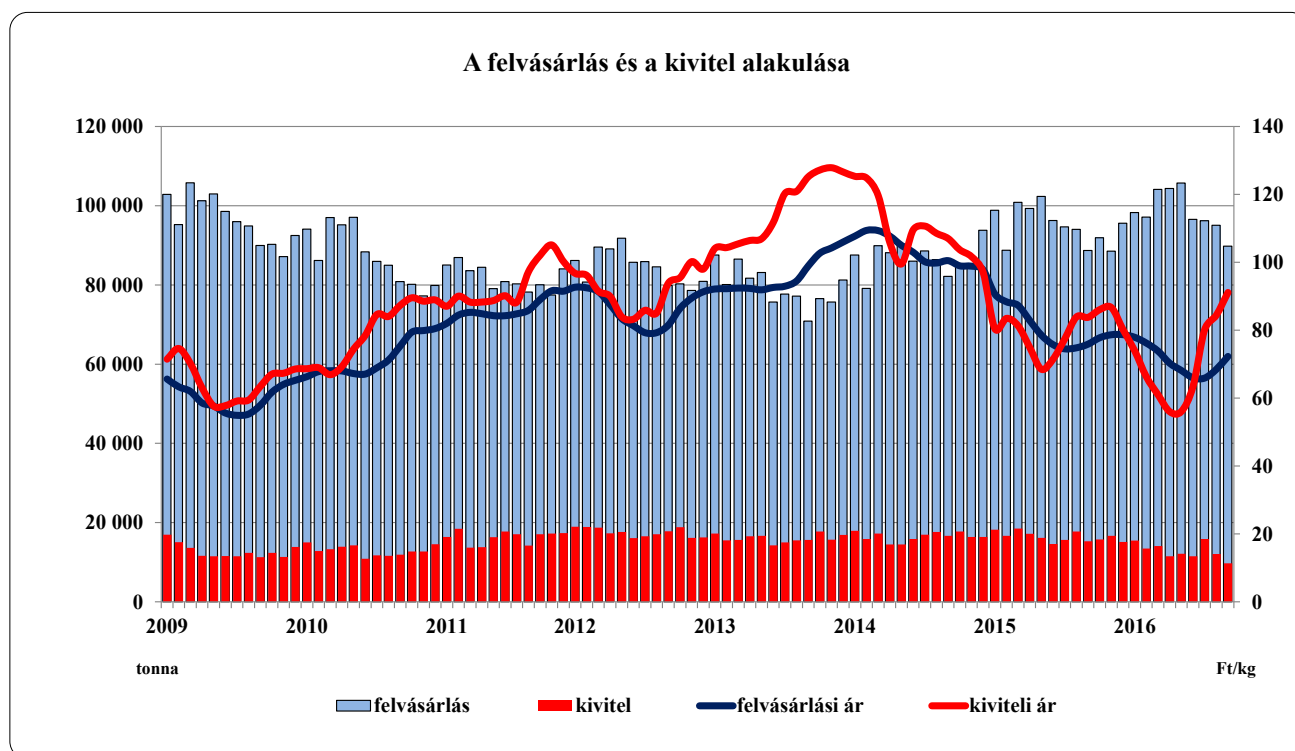

A 2015. év Magyarországon is rekord termelési adatokat hozott, és a termelésnövekedés a 2016. év folyamán is folytatódott. Az előző év azonos időszakához viszonyított termelésnövekedés ugyanakkor egyre kisebb mértékű, ahogy a tehénállomány csökkenése egyre nagyobb arányúvá válik. A nyári hónapokban a termelés az előző évi szint körül alakul. A szeptemberben felvásárolt mennyiség ugyancsak szinte megegyezik az egy évvel korábban felvásárolt mennyiséggel (+1%).

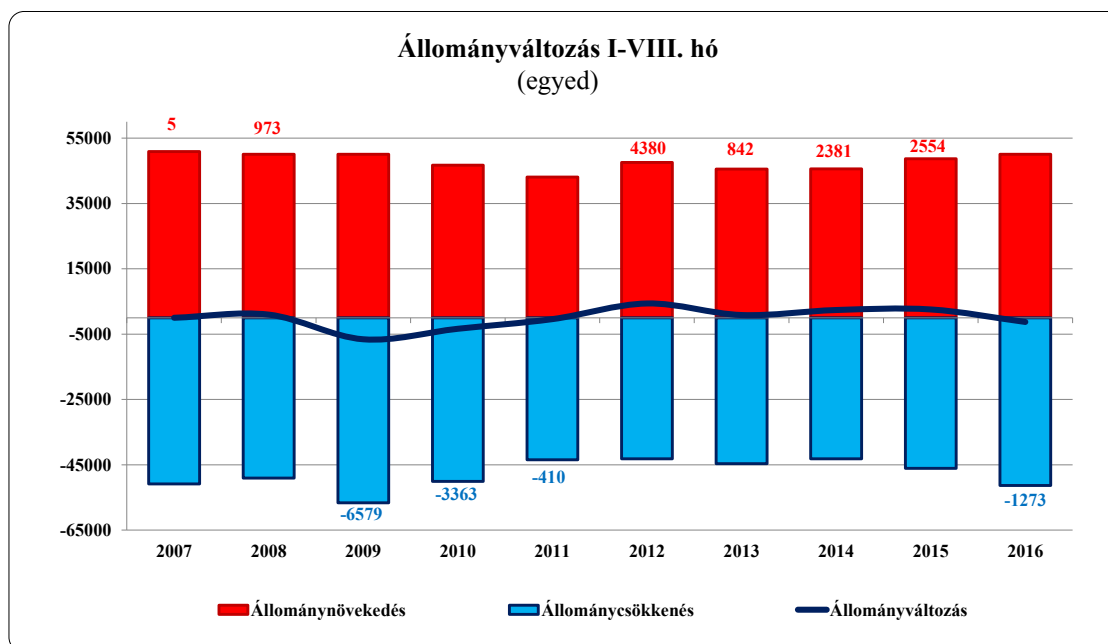
Forrás: AKI

A magyar tejpiac sajátosságaként számon tartott magas kiviteli arány 2016 elejére kissé mérséklődött, majd hónapról-hónapra egyre csökkent. A kiviteli ár júliusi 26%-os javulása következtében az exportált mennyiség is emelkedésnek indult. A nyár végén kissé visszaesett a kivitel, míg júliusban a felvásárolt mennyiség 16%-a került exportra, addig augusztusban 13, szeptemberben pedig már csak 11%-a.

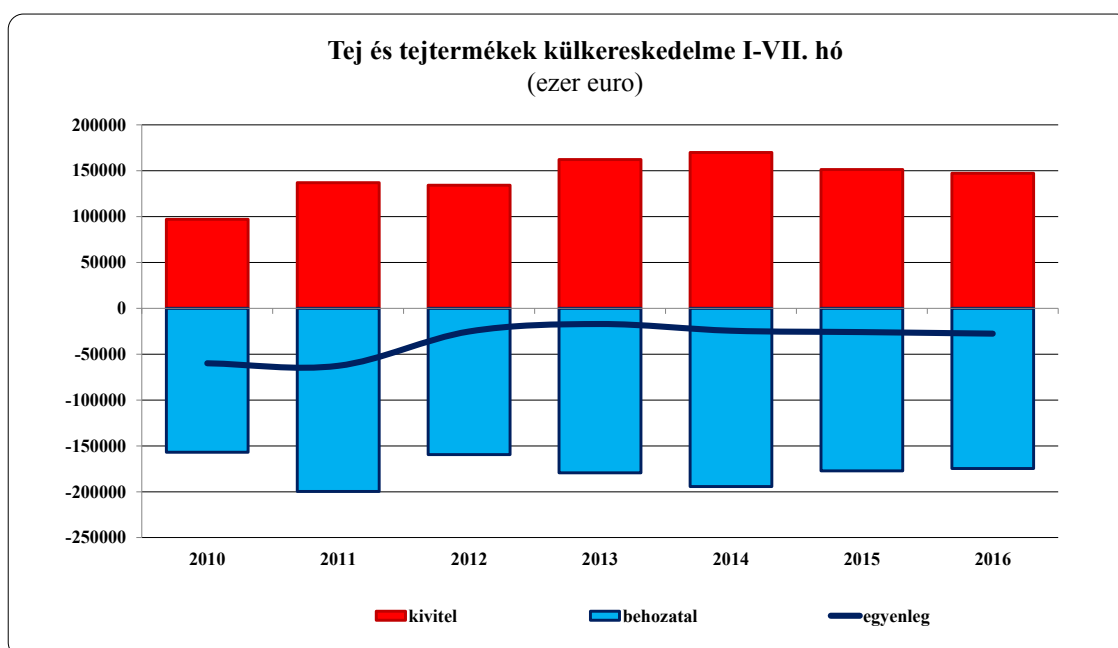
Forrás: AKI

A 2016 első nyolc hónapjában az állományban kis mértékű, de érezhető (-0,7%) csökkenés következett be előző évhez képest. Ennek oka, hogy a tehénkivonások száma 11%-kal nőtt 2015. évhez viszonyítottn, amelyet az üszőbeállítások növekedése sem tudott kompenzálni. Mindemellett az üszővásárlás továbbra is alacsony szinten van. A csökkenő trend várhatóan folytatódni fog az év hátralévő részében is.

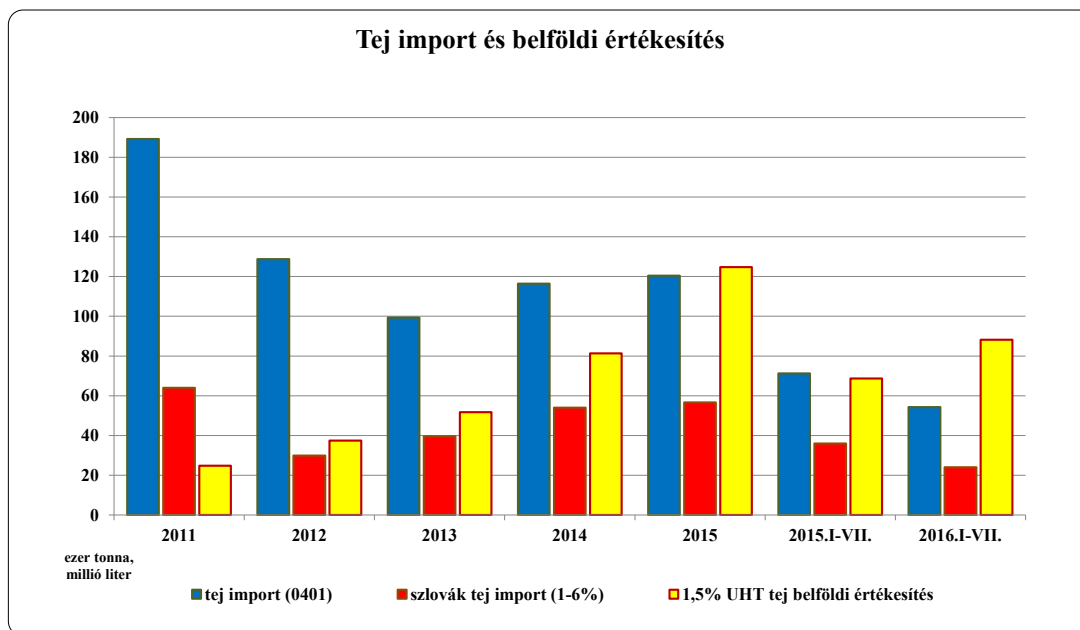
Forrás: ÁT Kft.

A külkereskedelem értékben kifejezett alakulása 2016. 1-7. hónapjában mind az export, mind az import vonatkozásában csökkenést mutat a 2014-2015. évekhez képest. Az egyenleg ugyanakkor az import nagyobb arányát jelzi. A 2016. 1-7. havi import adatok 10%-kal maradnak el a 2014. évi adatoktól, de közel azonosak (-1,5%) a 2015. évvel. Az export 13%-kal marad el a 2014. évi csúcstól, a 2015. 1-7. havi értékeknél azonban csak 3%-kal alacsonyabb.

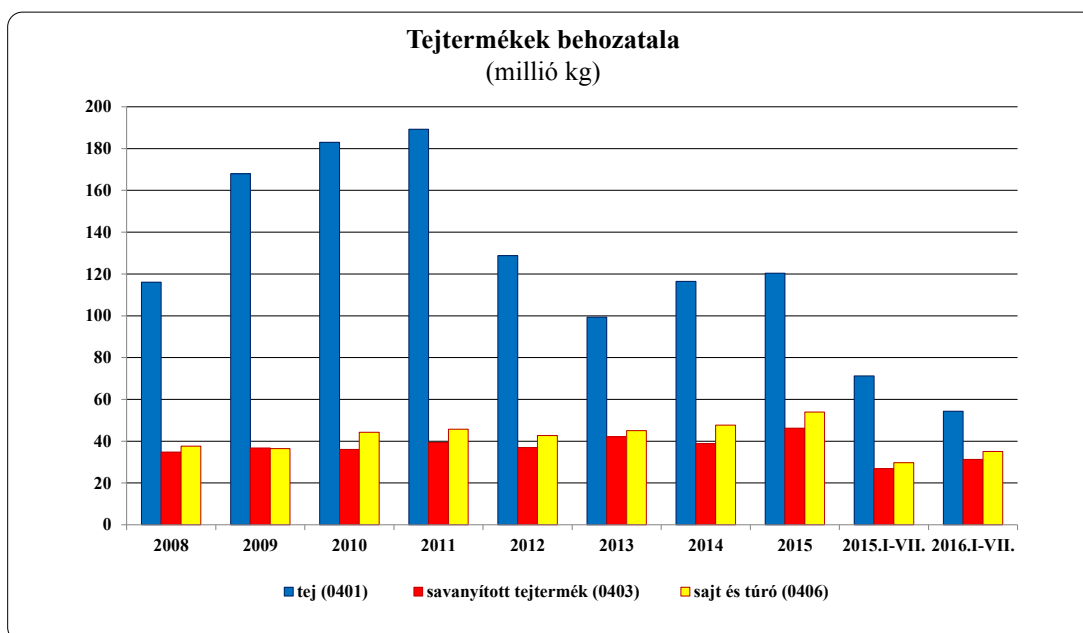
Forrás: KSH

A folyadéktej fogyasztás növekedése folyamatos, a 1,5% UHT tej 2016. első hét hónapjának belföldi értékesítése 28%-kal magasabb a 2015. évi mennyiségnél. A fogyasztói tej importjában jelentős, 24%-os visszaesés mérhető, a megnövekedett belföldi értékesítést tehát hazai termékekkel érte el a piac. A hazai fogyasztói tej piacon leginkább jellemző szlovák tej importja ugyancsak nagymértékben esett vissza, a 2016. 1-7. havi adatok 33%-os csökkenést mutatnak 2015. évhez képest. Részaránya a teljes importból ugyancsak mérséklődött.

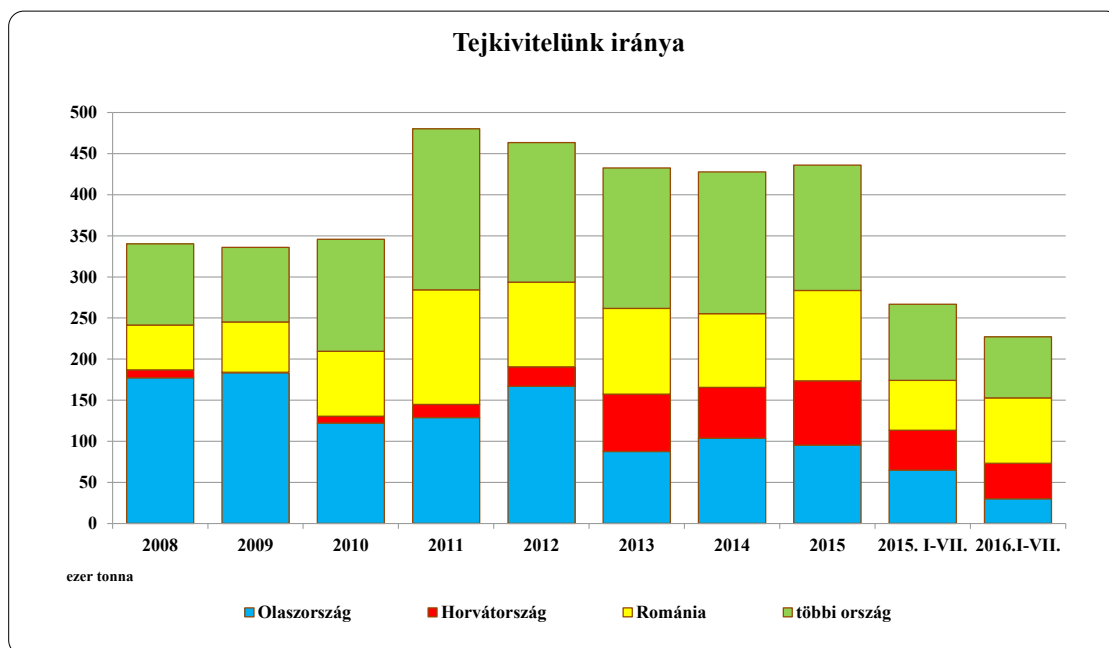
Forrás: KSH, AKI

A főbb tejtermékek behozatalában továbbra is a fogyasztói tej áll az első helyen, 2016. 1-7. hónapjában azonban az előző évhez képest jelentősen, 24%-kal kevesebb import tej érkezett az országba. Továbbra is határozott emelkedést mutat ugyanakkor a sajt és a savanyított tejtermékek importja. Mindkét termékcsoporthoz 17%-kal több import érkezett hazánkba 2016/2015 viszonylatában.

Forrás: KSH

A hazai nyerstej kivitel az év első négy hónapjában összességében 15%-kal csökkent 2015. év viszonylatában. A főbb célországok közül Olaszország irányába jelentősen, 53%-kal csökkent a kivitel, de 11%-kal kevesebb az export Horvátország felé is. Nagymértékben (+31%) emelkedett ugyanakkor a Románia felé irányuló nyerstej export.

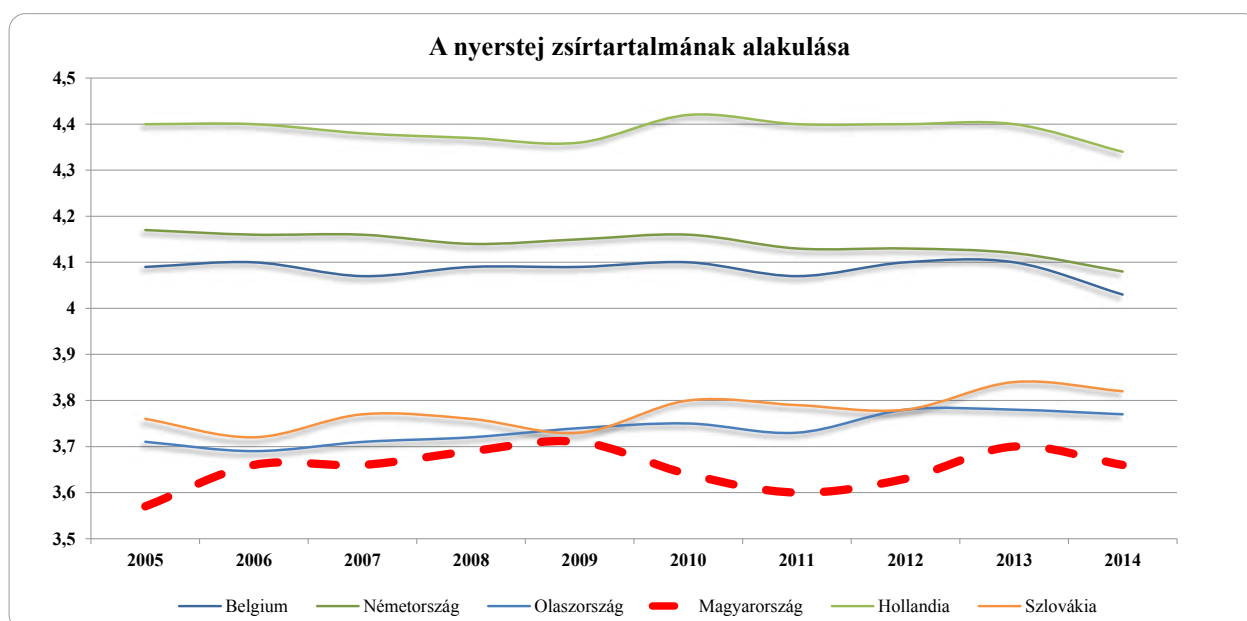

Forrás: KSH

Az Eurostat rendelkezésre álló adatai alapján 2014. évben a nyerstej átlagos zsírtartalma 4,0%, fehérjetartalma 3,37% volt az EU-28 tagállamaiban. A magyarországi 3,65% zsírtartalom az EU 28 tagállama között felállított képzeletbeli sorrend 25. helyét, a 3,23% fehérjetartalom pedig a 23. helyet foglalta el.

A 2005-2014. évek átlagos beltartalmi értékeit vizsgálva megállapítható, hogy Magyarországon a 10 év alatt a zsírtartalom 3%-kal, míg a fehérjetartalom 2%-kal emelkedett.

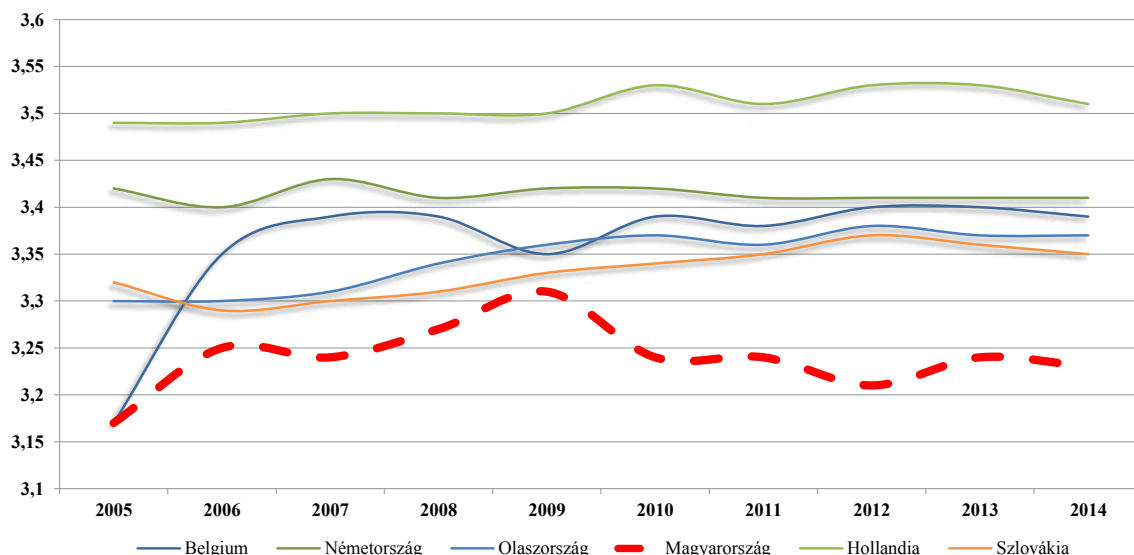
10 év (2005-2014.) átlagos zsírtartalmában Bulgáriát, Máltát, míg fehérjetartalmában Lengyelországot, Spanyolországot, Romániát és Görögországot előztük meg az Eurostat adatai alapján.

Forrás: Eurostat

A nyerstej fehérjetartalmának alakulása

Forrás: Eurostat

ÁGAZATI HÍREK

A 1612/2016/EU RENDELET SZERINTI TERMELÉSCSÖKKENTÉSI TÁMOGATÁS KIHASZNÁLTSÁGA

Felhasználható keret: 1 071 428 tonna

Az első csökkentési időszakra 2016. szeptember 21-ig beérkezett kérelmek:

Tagállam	Termelés-csökkentés (tonna)	Kérelmezők száma	Kérelmezőnkénti átlagos vállalt termelés-csökkentés (tonna)
BE	33 701	1 825	18
BG	5 369	304	18
CZ	13 480	214	63
DK	30 709	423	73
DE	286 049	9 947	29
EE	4 818	46	105
IE	74 225	4 447	17
EL			
ES	31 045	1 567	20
FR	181 398	12 957	14
HR	3 289	125	26
IT	23 862	921	26
CY	12	1	12
LV	6 649	591	11
LT	12 648	1 990	6
LU	2 049	103	20
HU	16 908	134	126
MT	45	2	23
NL	80 305	3 932	20
AT	25 784	3 920	7

Tagállam	Termelés-csökkentés (tonna)	Kérelmezők száma	Kérelmezőnkénti átlagos vállalt termelés-csökkentés (tonna)
PL	53 322	3 779	14
PT	19 906	1 052	19
RO	2 307	72	32
SI	1 360	193	7
SK	4 864	49	106
FI	14 145	1 020	14
SE	18 954	495	38
UK	112 028	1 849	61
EU28	1 059 232	51 955	20

A 2. csökkentési időszakra felhasználható szabad keret: 12 196 tonna

UNIÓS INTÉZKEDÉSI CSOMAG A TEJTERMELŐK MEGSEGÍTÉSÉRE

Az Európai Bizottság által még a nyáron (július 18.) elfogadott újabb, a piaci nehézségek miatt bajba került tejtermelők megsegítésére hozott intézkedési csomag elemeiről szeptember elején megjelentek az uniós rendeletek:

- 1612/2016/EU rendelet a tejtermelés csökkentéséhez nyújtott támogatásról
- 1613/2016/EU rendelet a tejtermelőknek és az egyéb állattenyésztési ágazatok gazdálkodóinak nyújtandó kivételes alkalmazkodási támogatásról
- 1614/2016/EU rendelet a sovány tejpor állami intervenció időszakának módosításáról
- 1615/2016/EU rendelet a termelési tervekre vonatkozó megállapodások engedélyezésére rendelkezésre álló időszak módosításáról
- 1616/2016/EU rendelet a 2017-es igénylési évben a termeléstől függő önkéntes támogatási intézkedések esetleges felülvizsgálatáról (a támogatás a 2016-os állatlétszám alapján legyen juttatható)
- 1617/2016/EU rendelet a közvetlen kifizetések és a területalapú, illetve állatokkal kapcsolatos vidékfejlesztési intézkedések emelt szintű előleg kifizetéséről
- 1619/2016/EU rendelet a sovány tejpor magántárolási támogatás iránti kérelmek benyújtási határidejének módosításáról

Az Unió csomag két fő elemét az alábbiakban részletezzük.

1612/2016/EU RENDELET A TEJTERMELÉS CSÖKKENTÉSÉHEZ NYÚJTOTT TÁMOGATÁSRÓL

A támogatás alapjául szolgáló tejmenyiség a 2015. október és 2016. március között választott 3 hónapos

időszak (referencia-időszak) alatt felvásárlónak értékesített tejmenyiség és a 2016. október és 2017. március közötti azonos 3 hónapos időszakban (csökkentési időszak) felvásárlónak értékesített tejmenyiség különbözete.

A minimálisan kérelmezhető, a támogatás alapját képező felvásárlónak értékesített tejmenyiség csökkentés 1.500 kg lehet, de legfeljebb a referencia időszakban értékesített tejmenyiség 50%-a. A támogatásban csak az a tejtermelő részesülhet, aki vagy amely 2016 júliusában is tejtermelő tevékenységet végzett, és erre vonatkozóan rendelkezik a felvásárló részére történt beszállítást igazoló dokumentummal.

A támogatás mértéke 14 eurocent/kilogramm minden vállalt és igazolt kilogramm tej csökkentése után. A teljes keret 150.000.000 Euro.

4 db csökkentési időszak került meghatározásra, az ehhez kapcsolódó kérelem benyújtási határidők a következőképpen alakulnak:

1. 2016. szeptember 21. a 2016. október – 2016. december időszakra
2. 2016. október 12. a 2016. november – 2017. január időszakra
3. 2016. november 9. a 2016. december – 2017. február időszakra
4. 2016. december 7. a 2017. január – 2017. március időszakra

Az első csökkentési időszakra vonatkozóan Unió szinten összesen 1.060.021 tonnára érkezett be kérelem, a következő csökkentési időszakra így mindösszesen csak 11.407 tonna szabad EU-s keret maradt.

Magyarországról 134 termelő pályázott, összesen 16.908 tonna tejre jelezve csökkentési szándékot. Amennyiben ezek a hazai termelői vállalkozások tényle-

gesen teljesülnek, az éves szinten mintegy 1%-os, egy negyedév alatt pedig mintegy 4%-os (!) tejtermelés csökkentést jelentenek majd idehaza.

1613/2016/EU RENDELET A TEJTERMELŐKNEK ÉS AZ EGYÉB ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÁGAZATOK GAZDÁLKODÓINAK NYÚJTANDÓ KIVÉTELES ALKALMAZKODÁSI TÁMOGATÁSRÓL

A tagállamok a támogatást (350 m euró) objektív kritériumok alapján és megkülönböztetéstől mentes módon használhatják fel. A kifizetések nem vezethetnek a verseny torzulásához. A tagállamok csak azokat a tejtermelőket támogathatják, akik a gazdaságuk gazdasági fenntarthatóságát és a piac stabilizációját elősegítő alábbi tevékenységek közül egyet vagy többet megvalósítanak:

- a) az (EU) 2016/1612 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletben foglaltakat meghaladó mértékű termelés-csökkentés vagy a termelés növelésének elmaradása;
- b) háztáji gazdálkodás;
- c) külterjes termelési módszerek alkalmazása;
- d) környezet- és éghajlatbarát termelési módszerek alkalmazása;
- e) együttműködési projektek végrehajtása;
- f) olyan minőségrendszerek vagy -projektek végrehajtása, melyek célja a minőség és a hozzáadott érték növelése;
- g) képzés pénzügyi eszközökről és kockázatkezelési eszközökről.

Ha a kifizetések közvetlen kedvezményezettjei nem a tejtermelők, akkor a támogatás gazdasági előnyét teljes mértékben ők kell, hogy élvezzék. A tagállamnak a támogatási összegeket legkésőbb 2017. szeptember 30-ig ki kell fizetnie. A tagállamnak 2016. november 30-ig egy 'nemzeti programot' kell küldenie Brüsszelnek:

- a foganatosítandó konkrét intézkedésekről,
- a támogatás megadására szolgáló módszerek meghatározásához használt objektív kritériumokról,
- az intézkedések tervezett hatásáról a piac stabilizálását tekintve,
- ellenőrzése érdekében hozott intézkedésekről, hogy a tervezett hatás megvalósuljon;
- a verseny torzulását megakadályozó intézkedésekről;
- kiegészítő támogatás mértékéről (ez utóbbi az FM döntése értelmében várhatóan 100%-os lesz Magyarországon).

A kivételes alkalmazkodási támogatás feltételül meghatározott tevékenység Magyarország esetében várha-

tóan a termelés növelésének elmaradása (a tejhasznú tehénlétszám szinten tartása) lesz. A Terméktanács javaslatot tett arra, hogy többlettámogatás járjon együttműködési projektek végrehajtásáért.

EU TEJPIACI HELYZET

Az Európai Tejpiaci Megfigyelőközpont legfrissebb felvásárlási adatai alapján az EU nyerstej szállítása 2016 júniusában az előző évi szint alá csökkent, és a júliusi adatok is elmaradnak az egy évvel korábbiaktól. Ennek ellenére a 2016. január-júliusi felvásárlás még mindig 2,6%-kal magasabb 2015 azonos időszakának felvásárlásánál. A tagállamok közül az év első hét hónapját érintő legnagyobb növekedést Ciprusban mérték (+24,4%), de Luxemburgban (+15,1%), Hollandiában (+11,5%) és Írországon (+8,8%) is jelentősen nőtt a tejtermelés.

Magyarországon a termelésnövekedés az uniós átlagnál kisebb mértékű, 1,1%-os a 2016. 1-7 hónap vonatkozásában.

A 2016. január-júliusi időszakban Uniós szinten valamennyi főbb tejtermék termelése növekedett a kezelt tej kivételével, ahol 0,1%-os csökkenést mértek. Legnagyobb mértékben (+11,3%) a sovány tejpör előállítás emelkedett. A vaj termelése 8,7, a többi porított termék előállítása 5,6, a sajt termelése 2,5%-kal növekedett.

Az Európai Bizottság uniós nyerstej árról rendelkezésre álló 2016. augusztusi adata szerint az átlagár 2015 decembere óta először végre újra növekedésnek indult és az előző hónaphoz képest 3%-os javulással elérte a 26,40 EUR/100 kg szintet. Az egy évvel korábbi árszinthez képest ugyanakkor a csökkenés még mindig 12%-os. A szeptemberre becsült átlagár (26,99 EUR/100 kg) a javulás tartósságát vetíti előre.

Az Európai Bizottság Magyarországra jelzett átlagára 22,07 EUR/100 kg, 5,3%-kal magasabb, mint előző hónapban, ezzel 28 tagállam közül még mindig a 25. helyen áll. Az egy évvel korábbi árszinthez képest a csökkenés 8%-os. Szeptemberre további mérsékelt emelkedést jelez a becsült ár (22,11 EUR/100 kg).

Az olasz spot árak 2016. május óta tartó javulása július/augusztus hónapban kissé megtorpant, majd az árak újra emelkedni kezdtek. A 2016. október 2-i 39,20 EUR/100 kg ár 80%-os javulást jelent az áprilisi mélyponthoz képest. A holland spot ár hasonló tendenciát követve 2016. október 9-én elérte a 42 EUR/100 kg szintet, amely 150%-kal magasabb az

áprilisi árnál. Valamennyi főbb tejtermék ára is növekedésnek indult május hónapban és az emmentáli sajt kivételével mind az előző évi szint felett alakultak. A savópor 46, a vaj 31, a teljes tejpor 15, az edami 23, a gouda 11, a cheddar sajt 4%-os árnövekedést mutat 2015. évhez képest. Az emmentáli sajt esetében az ár 6%-kal marad el az egy évvel korábbinál. A sovány tejpor átlagára 2016 júliusában elérte a 169,8 EUR/100 kg intervenciós árat és azóta is felette alakul (2016. október 2-i árak – Sovány tejpor: 199 EUR/100 kg, Vaj: 386 EUR/100 kg, Teljes tejpor: 266 EUR/100 kg, Cheddar: 312 EUR/100 kg, Edami: 298 EUR/100 kg, Gouda: 279 EUR/100 kg, Emmentáli: 367 EUR/100 kg, Savópor: 94 EUR/100 kg).

A 2016. január-júliusi export adatokat vizsgálva megállapítható, hogy a főbb tejtermék közül nőtt az export az előző év azonos időszakához képest a vajnál (+34%) és a sajtnál (+13%), míg a sovány tejpor exportja 17%-kal esett vissza az előző évhez képest. A teljes tejpor exportja a 2015. évi szint körül alakult (-1%). Az import vonatkozásában továbbra is jelentős a csökkenés a vaj esetében (-52%). A sajtnál 20%-os emelkedést mértek az év első hét hónapjában az előző évhez képest, amellet, hogy július hónapban jelentősen visszaesett az import mennyisége. Az EU vaj exportjának fő célországai továbbra is Szaúd-Arábia, Egyiptom és az USA, de jelentős mértékben emelkedett a kivitel Marokkó, Japán és Kína irányába is. A sajt export főbb célpiaca továbbra is az USA, Japán és Svájc. A sovány tejpor esetében Algéria, Kína és Egyiptom áll az első három helyen, de mindhárom országba csökkent az export mennyisége.

A 2016. októberi világpiaci árak szerint a vajnál az EU, a sovány tejpornál és a sajtnál Óceánia, a teljes tejpornál pedig az USA árai a legmagasabbak. Az USA-ban 2016 első hét hónapjában a sajt előállítás 2, a vaj előállítás 5,6, a sovány tejpor termelés pedig 30%-kal haladta meg a 2015. január-júliusi mennyiségeket. Ausztráliában július hónapban a savópor kivételével valamennyi tejtermék termelése csökkent az előző évhez viszonyítottan. Ugyanitt a tejtermelés a 2015/16 kvótaév (2015. július – 2016. június) vonatkozásában nőtt (+5,5%), a júliusi termelés ugyanakkor 10%-kal elmarad az egy évvel korábitól. Új-Zélandon a 2015/16 kvótaév tejtermelése 2%-kal haladja meg az előző kvótaévéét. Az USA-ban 2016 első nyolc hónapjának termelése 1,7%-kal magasabb az előző évinél. Az átlagár Új-Zélandon és az USA-ban is növekedésnek indult májusban, az augusztusi átlagár Új-Zélandon 28,5, az USA-ban 38,1 EUR/100 kg.

(Az elemzés a Milk Market Observatory – Európai Tejpiaci Megfigyelőközpont – legfrissebb adatai alapján készült – http://ec.europa.eu/agriculture/market-observatory/milk/index_en.htm)

SZAKMAI KONZULTÁCIÓ

A Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács 2016. szeptember 8-án ágazati konzultációt tartott a tejtermékek hozzáadott cukortartalmának csökkentése, illetve a kötelező tápértékjelölés témakörökben. A megbeszélésen a Földművelésügyi Minisztérium, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, a Magyar Tejgazdasági Kísérleti Intézet, valamint az érintett piaci szereplők képviseltették magukat.

A tejtermékek hozzáadott cukortartalmának csökkentése kapcsán a Tej Terméktanács ismertette állásfoglalását. A konzultáció résztvevői egyetértettek abban, hogy a hozzáadott cukortartalom csökkentésre vonatkozó programot komplex módon, egységes határidővel, de szakaszosan, a vásárlói igényeket figyelembe véve, a fogyasztói kommunikációt nem nélkülözve kell meghatározni.

A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló 1169/2011/EU rendelet szerinti kötelező tápértékjelölés élelmiszereken való feltüntetésével összefüggően az egyes tejtermékek zsírtartalmának csomagoláson való megjelenítésének kérdése sürgetővé vált a vonatkozó előírás 2016. december 13-i életbelépésével. Ez az uniós rendelkezés szabályozza a tápértékjelölés ismételtesének lehetőségeit, amely szerint a termék csomagolásának fő látómezejében megismételhető a) az energiatartalom vagy b) az energiatartalom és a zsír- és telítettzsírsav-tartalom, a cukortartalom, valamint a só-tartalom. Ez a szabályozási elem a jelenlegi gyakorlatban azt eredményezné, hogy a tejtermékeken 2016. december 13-tól nem lehet a zsír %-ot külön jelölni, csak a tápértéktáblázatban, vagy pedig az energiatartalommal, a telített zsírsavval, a cukortartalommal valamint a só-tartalommal együtt.

A konzultáció során a résztvevők kinyilvánították egyetértésüket arra vonatkozóan, hogy olyan, a jogszabályi előírásoknak megfelelő megoldás szülessen, amely nem okoz költségnövekedést a feldolgozó oldalán, illetve a fogyasztók részére sem jelent a korábbi gyakorlathoz képest jelentős változást. E tekintetben feldolgozó oldalról konszenzus született a Magyar Élelmiszerkönyvnek a tejtermékek megnevezéseire vonatkozó előírásainak módosításáról, amely szerint a jövőben a zsírtartalom az érintett tejtermék-kategóriákban a megnevezés részévé válna.

(A konzultációt követően a zsírtartalom jelölés a Magyar Élelmiszerkönyv Tej és Tejtermék Szakbizottságának október eleji ülésén napirendre is került, de megoldás nem született.)

RÖVID TÁVÚ ELŐREJELZÉS

Az Európai Bizottság Mezőgazdasági Főigazgatósága a 2016. szeptember 15-ig rendelkezésre álló adatok piaci szakértők általi elemzése alapján elkészítette rövid távú előrejelzését a 2016/2017. évre.

Az EU tejtermelésének növekedése lelassult, 2016 második felére az előző évben felvásárolt mennyiség alatti értékek várhatóak. A folyamatos – EU-n belüli és világpiaci – kereslet következtében valamennyi tejtermék ára emelkedik. A felvásárlási árak ugyanakkor továbbra is alacsonyok, javulásuk ősze várható.

Szeptember közepére a sovány tejpor uniós átlagára még mindig alacsony, de már 13%-kal meghaladja az intervenciós árat, így intervenciós felajánlásokra sem került sor. Az uniós vaj árak is jelentősen emelkedtek, elérték a 2012-2013-as árszintet. A sajt ára a 2015. évi árnál magasabb, de továbbra is mintegy 15%-kal a 2012-2013-as árszint alatti. Ezzel összhangban a tejporból és vajból számított EU ár is élénkülni kezdett májusban, a felvásárlási átlagár ugyanakkor csak augusztusban kezdett emelkedni. A tejtermék árak sokkal érzékenyebbek, változékonnyabbak, válság idején gyorsabban és drasztikusabban is csökkennek: a számított EU ár áprilisban érte el mélypontját 22,8 EUR/100 kg-on, míg az uniós felvásárlási átlagár 3 hónappal később, július hónapban 25,6 EUR/100 kg-on. A piaci körülmények javulásával a tejtermék árak kezdenek elsőként javulni. Mindez a tejárak emelkedését is maga után vonja néhány hónapon belül, ahogy azt egyes feldolgozók áremelésre vonatkozó szeptemberi bejelentései is igazolják.

Az EU tejtermék áraiban bekövetkezett javulás időtartama és mértéke bizonytalan, és igaz ez a tejárakra is.

Az árak javulását elősegítő tényezők:

- Növekvő világpiaci kereslet sajtra és vajra, amelyek fő élvezője az EU.
- Kína, USA, Fülöp-szigetek, Mexikó és Oroszország (!) erősödő import igénye.
- A sajt és vaj növekvő fogyasztása az EU-ban, amely kompenzálja a csökkenő fogyasztói tej fogyasztást.
- Az EU csökkenő tejtermelése, amely a 2016. szeptemberi termelés-csökkentési támogatás hatására tovább mérséklődhet.
- Uruguay, Argentína és Ausztrália tejtermelésének nagymértékű csökkenése a kedvezőtlen időjárás következtében.

Az árakra negatívan ható tényezők:

- Az EU sovány tejpor termelésének egyharmadát kitévő intervenciós és magántárolási készlet.
- Az árak javulására adott termelői reakciók, különösen a következő év májusában várható termelési csúcs időszakában.
- Az USA 2016. évi termelése várhatóan 1,7%-kal az előző évi szint felett alakul, és Új-Zélandon is felélénkül a termelés 2016 hátralévő hónapjaiban.

Erős befolyásoló hatása van mindezen felül az időjárásnak is. Az elmúlt évben például a legeltetési szezon kitolódásával az év utolsó negyedében a várakozásokon felüli többletermelés realizálódott.

Az EU tejtermelését befolyásolja a tejelő tehénállomány változása is. Négy egymást követő éven keresztüli növekedést követően ez év decemberére az EU-15 tagállamaiban 0,5%-os csökkenést prognosztizálnak 2015. évhez viszonyítottnak. Nagyobb mértékű, 3,5%-os csökkenés várható az EU-13 tagállamaiban. A termelés csökkentését célzó támogatással az év utolsó negyedében további csökkenésre lehet számítani, annál is inkább, mivel számos tagállam a kivételes alkalmazkodási támogatást is további termelés-csökkentés támogatására kívánja felhasználni. Mindezek hatására várhatóan ez év második felében a termelés 2%-kal a 2015. évi szint alatt alakul. Az első félév 3%-os növekedését figyelembe véve a 2016. évi tejfelvásárlás a számítások szerint 0,6%-kal fogja meghaladni a 2015. évi felvásárlást. 2017 első hónapjaiban a termelés a 2016. évi szint alatt marad, ezt követően azonban a tejárak emelkedésével ez megfordul. 2017 egészére a termelés 0,5%-os növekedésével számolnak.

A sovány tejpor intervenciós felvásárlása szeptember közepén lezárult. A teljes intervenciós készlet év végére várhatóan eléri a 370.000 tonnát. A készlet fele három hónap alatt: április-május-június hónapban került felvásárlásra a tej (és sovány tejpor) termelési csúcsának idején. Az év első 7 hónapjában a világ sovány tejpor exportja 8%-kal csökkent. A legnagyobb exportőr továbbra is az EU, 34%-os részesedéssel. Habár az export élénkülésével lehet számolni, mindez nem lesz elegendő ahhoz, hogy a 2015. évi szintet érje el a sovány tejpor exportja, a számítások szerint 10%-kal fog elmaradni attól.

A 2017. évi piaci folyamatokkal kapcsolatban még sok a bizonytalanság, annyi azonban valószínűsíthető, hogy a növekvő EU-n belüli és export keresletnek köszönhetően a tej inkább sajtgyártásra fog fordítódni, mint sovány tejpor előállításra. A 2017. évi sovány tejpor termelését így 1,5 millió tonnában prognosztizálják, 6%-kal a 2016. évi mennyiség alatt.

A 2016. évi mérsékelt export eredményeket követően 2017-ben 18%-os növekedést várnak, és ezáltal egy rekord szintű (733.000 tonna) exportot.

A teljes tejpor globális importja 2016 júliusáig enyhén emelkedett, köszönhetően Kína erősödő (+23%) importjának. A kínai import ezzel közelíti a 2013. évi szintet, de még mindig 44%-kal a 2014. évi szint alatt van. A világ és Kína fő teljes tejpor exportőre, Új-Zéland ugyanakkor nem növelte kiszállításait, piaci részesedése csökkent, amely részt Uruguay használta ki. Az Unió teljes tejpor előállítás az év első 7 hónapjában 5%-kal növekedett, de az év teljes egészét nézve a 2015. évi szint körül fog alakulni, az export 2%-os növekedésével.

A vaj és a sajt exportja és EU-n belüli fogyasztása jelentősen erősödik. Júliusig az EU vajtermelése 9%-kal emelkedett 2015. évhez képest. Az import növekedése különösen számottevő Kínában, az USA-ban és Mexikóban. 2016. évben az EU vajtermelésének 3%-os emelkedését várják, az export 25%-os, a belső felhasználás 2%-os növekedésével.

A sajt esetében a vajhoz hasonló piaci folyamatok zajlanak. A sajt termelés növekedésének (+2,3% az év első 7 hónapjában) kiváltója a tartós export és belső fogyasztói kereslet. Habár az év második felében a termelésnövekedés lassulásával lehet számolni, 2016. teljes egészére 1%-os növekedést prognosztizálnak. 2017. évben hasonló növekedés várható. A sajt exportja júliusig 13%-kal emelkedett, köszönhetően elsősorban az USA, Japán, Szaúd-Arábia, Dél-Korea és Algéria növekvő keresletének. A világpiac az EU 47%-ra tudta növelni részesedését. Az év végének csökkenő exportlehetőségeivel számolva a 2016. évi sajtexport 9%-kal fogja a 2015. évit meghaladni. Ezzel eléri a 2013. évi szintet, amikor az orosz piac az Unió sajtexportjának 30%-át vette fel. 2017. évre további 2%-os növekedéssel 800.000 tonna sajt exportja prognosztizálható. A sajt fogyasztás további emelkedése várható, 2016. évre az egy főre jutó sajt fogyasztás eléri a 17,6 kg-ot az Európai Unióban.

A fogyasztói folyadéktej fogyasztása ezzel szemben az év első 7 hónapjában 2%-kal csökkent. Nagymértékben emelkedett ugyanakkor az export, elsősorban Kína és Fehéroroszország irányába, de még ez sem képes kompenzálni a fogyasztás csökkenését, miáltal a fogyasztói tej termelése 1,1%-kal csökkent. Kína fő exportőre az EU 70%-os piaci részesedéssel. Az export csökkenése várható az év hátralévő részében, a 2016. évi export azonban még így is 30%-kal fogja meghaladni a 2015. évi exportot. A fogyasztói folyadéktej fogyasztásának csökkenése és a tejszín termelés

stabilizálódása a friss tejtermékek termelésének csökkenését vonja maga után, amelynek mértéke 0,5%-ban prognosztizálható.

(Forrás: http://ec.europa.eu/agriculture/markets-and-prices/short-term-outlook/pdf/2016-10_en.pdf)

MAGÁNTÁROLÁS ÉS AZ INTERVENCIÓS KÉSZLETEK

Az elhúzódó globális tejpiaci kiegyensúlyozatlanság miatt az állami intervenció az orosz importkorlátozás 2014. évi bevezetése óta négy alkalommal került kiterjesztésre.

A 2016. év folyamán a sovány tejpor rögzített áron történő intervencióra felajánlható mennyiségének 109.000 tonnás kerete már március 31-én kimerült, és helyébe a pályázatos rendszer lépett. Az Európai Bizottság egy pályázatot (az ár megegyezett az intervenció árral) követően a mennyiségi korlátot 218.000 tonnára emelte, de ezt a küszöböt is hamar, 2016 májusában elérték a kérelmezők. Az ezt követően újfent megnyílt pályázatos rendszerben két ajánlat került befogadásra a fix intervenció áron. Az Európai Bizottság döntésének megfelelően az intervencióra felajánlható sovány tejpor mennyiségi felsőhatára jelenleg 350.000 tonna.

Időszak	Intervencióra felajánlott mennyiség (sovány tejpor, tonna)
2015. év	40.280
2016.01.01-03.31.	109.000
2016.05.24.	218.132
2016.10.03.	256.000

Az AKI friss jelentése szerint a vaj magántárolási felajánlása 2016. január 4. és szeptember 11. között 136.703 tonna, a sovány tejporé 64.330 tonna volt. A sajt magántárolási támogatására 2016. február 15. és szeptember 11. között 51.464 tonna kérelem érkezett.

A vaj magántárolási készlete 2016. július végén 102.218 tonna, a sovány tejporé 51.381 tonna, a sajté 24.544 tonna, a sovány tejpor intervenció készlete 326.863 tonna volt, míg a vaj intervenció készlete továbbra is üres maradt.

A sovány tejpor termelésének 29%-át intervenció raktárakba, a sovány tejpor 2%-át, a vaj 4%-át magántárolási raktárakba ajánlották fel az év első hét hónapjában.

MINISZTERI RENDELETEK

59/2016. (IX. 14.) FM rendelet a közösségi agrármarketing támogatások felhasználásának részletes feltételeiről

A rendelet a közösségi agrármarketing támogatások felhasználásának szabályait rendszeresíti. A jogszabály rögzíti az egyes támogatási célterületekre vonatkozó közös szabályokat, meghatározza a támogatási célterületeket, a pályázati felhívás és elbírálás szabályait, a támogatási intenzitást, valamint az egyes támogatási célterületekre vonatkozó különös szabályokon belül a mezőgazdasági termékkel kapcsolatos promóciós intézkedésekhez nyújtott támogatásokat.

A 'közösségi agrármarketing tevékenység' olyan marketing eszközökkel végzett, az élelmiszereknek és szolgáltatásoknak az alapanyag-termelőtől a végső fogyasztóig történő eljuttatására irányuló nonprofit-tevékenység, amelyet a mezőgazdasági és élelmiszeripari gazdasági ágazat szereplői az általuk előállított termékek promóciója érdekében, együttműködve végeznek.

A 'lebonyolító szerv' az Agrármarketing Centrum Nonprofit Kft.

60/2016. (IX. 14.) FM rendelet az óvoda-, és iskola-tej program szabályozásáról szóló 19/2015. (IV. 24.) FM rendelet módosításáról

A rendelet szerint a kérelmező a 2016/2017. tanévre új szállítási szerződést köthet olyan nevelési-oktatási intézmény ellátására, amely a program 2016/2017. tanévre vonatkozóan nem rendelkezik MVH által jóváhagyott szállítási szerződéssel. A kérelmező köteles az e célból kötött szállítási szerződés vagy szerződések jóváhagyása iránti kérelmét, a 2016. augusztus 31-e után megkötött szállítási szerződését vagy szerződéseit, valamint az e rendelet szerint csatolandó egyéb dokumentumokat 2016. október 1. és október 14. között megküldeni az MVH részére. A benyújtási határidő jogvesztő. A 2016/2017-es tanévre vonatkozó, MVH által 2016. július 31-ig jóváhagyott szerződések módosítása iránti kérelmet az MVH elutasítja.

A 2016/2017. tanév augusztus 1. és október 31., valamint november 1. és december 31. közötti szállítási időszakai vonatkozásában, azon szerződés esetében, amelyet 2016. augusztus 31-e után kötöttek meg, a szállítás – a kérelmező felelősségére – az MVH szállítási szerződés jóváhagyása iránti kérelem tárgyában hozott döntése hiányában is megkezdhető, azonban kifizetési kérelem csak az MVH általi jóváhagyást követően nyújtható be.

A kérelmező jogosult – a szerződő partnerével történő közös megegyezés alapján – az azonos fenntartóhoz tartozó nevelési-oktatási intézmények között, azonos összevont termék kategórián belül termék-mennyiséget átcsoportosítani. A kiosztott termék-mennyiség nem haladhatja meg a szállítási szerződések jóváhagyására vonatkozó döntésben az egyes összevont termék kategóriákra jóváhagyott teljes tanévi mennyiséget.

61/2016. (IX. 15.) FM rendelet a GMO-mentességre utaló jelölésről

A jogszabály rendszeresíti a GMO-mentességre utaló jelölés alkalmazásának általános feltételeit, a növényi eredetű takarmányra és élelmiszerre vonatkozó előírásokat, az állati eredetű élelmiszerekre (*fogyasztói tej*) vonatkozó előírások szabályait, a GMO-mentességre utaló szövegre és annak feltüntetésére vonatkozó követelményeket („*GMO-mentes termelésből*”, „*a tej GMO-mentes takarmánnyal etetett állattól származik*”), valamint a GMO-mentesség igazolására vonatkozó szabályokat.

63/2016. (IX. 16.) FM rendelet a beszállított nyers-tej mennyiségének csökkentéséért megállapítható támogatás igénybevételének feltételeiről

A tejtermelőknek a megtermelt és felvásárló felé beszállított tej mennyiség meghatározott időszakban, illetve meghatározott mértékben történő csökkentése esetén támogatás nyújtható.

A támogatás alapjául szolgáló tej mennyiség a 2015. szeptember és 2016. március között választott 3 hónapos időszak (referencia-időszak) alatt felvásárlónak értékesített tej mennyiség (referencia-mennyiség) és a 2016. szeptember és 2017. március közötti azonos 3 hónapos időszakban (csökkentési időszak) felvásárlónak értékesített tej mennyiség (csökkentési mennyiség) különbözete. A minimálisan kérelmezhető, a támogatás alapját képező felvásárlónak értékesített tej mennyiség csökkentés 1500 kg lehet, és a támogatható tej mennyiség csökkentés nem lehet több mint a referencia időszakban értékesített tej mennyiség 50%-a.

A támogatás igénybevételéhez a mezőgazdasági termelőnek rendelkeznie kell a támogatási kérelemben megjelölt referencia időszakban és a kifizetési kérelemben megjelölt csökkentési időszakban megvalósult, a felvásárló részére történt beszállítást igazoló pénzforgalmi bizonylatokkal, vagy nyilvántartással.

65/2016. (IX. 21.) FM rendelet a földművelésügyi miniszter feladat- és hatáskörébe tartozó, egyes agrárgazdasági tárgyú támogatásokat szabályozó rendeletek módosításáról

A rendelet több jogszabály módosításait tartalmazza, többek között:

- Az egyes állatbetegségek megelőzésével, illetve leküzdésével kapcsolatos támogatások igénylésének és kifizetésének rendjéről szóló 148/2007. (XII. 8.) FVM rendelet:
„*vemhes üsző: tejhasznú, vagy kettőshasznú fajta-hoz tartozó, legalább huszonnégy hónapos, vemhes, nőivarú szarvasmarha.*”
„*A 2017. évben rendelkezésre álló keret összege 10500 millió forint, amelyből 2500 millió forint a baromfi ágazatban, 6500 millió forint az egyéb állattenyésztési ágazatban, 1500 millió forint pedig vemhes üszők állat-egészségügyi szolgáltatására, gyógykezelésére és immunizálására kerülhet felhasználásra.*”

66/2016. (X. 12.) FM rendelet az egyes kedvezőtlen piaci helyzetben lévő agrárgazdasági ágazatok részére az Agrár Széchenyi Kártya Konstrukciók keretében nyújtott átmeneti támogatásról

A rendelet alapján az Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitelhez átmeneti támogatást vehet igénybe azon vállalkozás, valamint természetes személy, aki vagy amely:

- a) tejhasznú tehéntartással, illetve sertéstartással foglalkozik és
- b) az átmeneti támogatás Üzletszabályzatban rögzített igénybevételi feltételeinek megfelel.

A támogatás azon Folyószámlahitelhez vehető igénybe, amely hitelkérelem e rendelet hatálybalépését követően, de legkésőbb 2016. december 31-én kerül benyújtásra, és amelynek összege százezer forint pozitív egész számú többszöröse, a rendeletben foglaltak szerint igazolt, minden megkezdett egész állategység után legfeljebb 500 000 forint, de legfeljebb 50 millió forint mezőgazdasági vállalkozásonként. A Folyószámlahitel futamideje a hitelszerződés aláírásától számított legfeljebb 365 nap.

Az átmeneti támogatás mértéke

- a) 100% kamattámogatás a hitel teljes futamidejére;
- b) 100% kezességi díjtámogatás a kezességvállalás teljes időtartamára;
- c) a regisztrációs díj, a fedezetek egy alkalommal történő értékebecslésének költsége, az egyszeri közjegyzői díj, a hitel teljes futamidejére megfizetett bírálati díj és a kezelési költség együttes összegének 100%-ára vonatkozó költségtámogatás.

67/2016. (X. 13.) FM rendelet a 2016. évi egységes területalapú támogatás, valamint az egyéb közvetlen támogatások összegeinek megállapításáról

Egységes területalapú támogatás:

2016. október 17-től kifizethető előleg mértéke hektáronként legfeljebb **31 476 Ft**.

A termeléshez kötött közvetlen támogatások igénybevételeinek szabályairól szóló 9/2015. (III. 13.) FM rendeletben meghatározott támogatási jogcímekre 2016. október 17. után kifizethető előleg maximális értékei:

9/2015. (III. 13.) FM rendeletben meghirdetett jogcím	Az előleg maximális értéke (Ft)
Tejhasznú tehéntartás támogatás	71 372
Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatás	43 137
Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatás	19 097

68/2016. (X. 13.) FM rendelet az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott egységes területalapú támogatás, valamint az ahhoz kapcsolódó átmeneti nemzeti támogatás igénybevételeivel kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 5/2015. (II. 19.) FM rendelet alapján nyújtható átmeneti nemzeti támogatás jogcímeihez kapcsolódó 2016. évi támogatások összegeinek megállapításáról

Tejtámogatás

Az 5/2015. (II. 19.) FM rendelet 11. §-a alapján összesen legfeljebb 11 749 715 120 Ft, történelmi bázis jogosultságonként legfeljebb 6,34 Ft támogatás vehető igénybe.

A támogatás a 2016. évben kifizetésre kerül.

31/2016. (IX. 2.) NGM rendelet az élelmiszer-értékesítést kezelőszemélyzet nélkül végző automaták műszaki követelményeiről, az automaták üzemeltetéséről és szervizeléséről, valamint az automatákban rögzített adatoknak az állami adó- és vámhatóság felé történő szolgáltatásáról

A rendelet célja, hogy meghatározza az élelmiszer értékesítést kezelőszemélyzet nélkül végző automata berendezések működésének követelményeit, továbbá az üzemeltetésük és szervizelésük során alkalmazandó követelményeket, amelyek biztosítják az automataban rögzített adatoknak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal felé történő szolgáltatását.

63/2016. (VII.7.) számú MVH Közlemény a sovány tejpor pályázati eljárás keretében történő állami intervenciós felvásárlásának lezárásáról

A közlemény a sovány tejpor pályázati eljárás keretében történő állami intervenciós felvásárlását 2016. június 30-ával lezárta.

64/2016. (VII.12.) számú MVH Közlemény a sovány tejpor rögzített áron történő intervenciós felvásárlásáról

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal rögzített áron vásárolja fel azt, a követelményeknek megfelelő, jóváhagyott uniós vállalkozás által, tehéntejből porlasztásos eljárással előállított kiváló minőségű sovány tejpport, amelyet a 2016. január 1-jétől 2016. szeptember 30-ig tartó időszak alatt számára felajánlanak.

Ha a sovány tejpor tételben a zsírmentes szárazanyag fehérjetartalma eléri a 34,0 %-ot, a rögzített felvásárlási ár 169,80 euró/100 kg. Amennyiben a sovány tejpor felajánláskori tárolási helye és a kijelölt intervenciós raktár távolsága nagyobb, mint 350 kilométer, az MVH a felvásárlási áron felül szállítási költség kiegészítést fizet a 350 kilométert meghaladó távolságra. A kiegészítés mértéke 0,05 euró/tonna/kilométer.

81/2016 (IX. 16.) számú MVH Közlemény a beszállított nyerstej mennyiségének csökkentéséért megállapítható támogatás igénybevételének feltételeiről

A mezőgazdasági termelőknek a megtermelt és felvásárló felé beszállított tejmenyiség meghatározott időszakban, illetve meghatározott mértékben történő csökkentése esetén támogatás nyújtható. A Közlemény a támogatás részleteiről és a támogatási kérelem benyújtásának módjáról ad részletes tájékoztatást. A támogatás mértéke 14 EUR/100 kg a referencia és a csökkentési időszakban leszállított nyerstej különbözetére vonatkozóan.

82/2016. (IX.21.) számú MVH Közlemény a sovány tejpor magántárolási támogatásáról szóló MVH közlemény módosításáról

A közlemény alapján: „Magántárolási támogatási kérelmet benyújtani 2017. február 28-ig lehet.”

85/2016. (IX. 28.) számú MVH Közlemény az óvoda-, és iskolatej program szabályozásáról szóló 19/2015. (IV. 24.) FM rendelet módosításáról szóló

60/2016. (IX. 14.) FM rendelet alapján a 2016/2017. tanévre jóváhagyott szerződéssel nem rendelkező intézményekre vonatkozó szállítási szerződés jóváhagyása iránti kérelem benyújtásáról

A rendelet alapján 2016. augusztus 31-ét követően a kérelmező a 2016/2017. tanévre új szállítási szerződést köthet olyan nevelési-oktatási intézmény ellátására, amely a program 2016/2017. tanévére vonatkozóan nem rendelkezik MVH által jóváhagyott szállítási szerződéssel.

A kérelmező köteles a 2016. augusztus 31-ét követően megkötött új szállítási szerződéseit és a szállítási szerződések jóváhagyása iránti kérelmét, valamint a csatolandó egyéb dokumentumokat 2016. október 1. és október 14. között megküldeni az MVH részére.

A benyújtási határidő jogvesztő, az MVH a határidőn túl érkezett kérelmeket érdemi vizsgálat nélkül elutasítja. A 2016/2017-es tanévre vonatkozóan az MVH által 2016. július 31-éig jóváhagyott szerződések módosítása iránti kérelmek elutasításra kerülnek. Az MVH az új szállítási szerződések jóváhagyása iránti kérelem tárgyában legkésőbb 2016. december 15-éig döntést hoz.

86/2016. (IX.29.) számú MVH Közlemény a sovány tejpor rögzített áron történő felvásárlásáról szóló MVH közlemény módosításáról

A közlemény alapján: „Kérelmet benyújtani 2016. december 31-ig lehet.”

EURÓPAI UNIÓS JOGSZABÁLYOK

A Bizottság (EU) 2016/1612 Felhatalmazáson Alapuló Rendelete (2016. szeptember 8.) a tejtermelés csökkentéséhez nyújtott támogatásról

Uniós támogatás nyújtható azon jogosult kérelmezők részére, akik az e rendeletben meghatározott feltételek mellett egy három hónapos ún. csökkentési időszakra vállalják tehéntejszállítmányaik csökkentését az előző év ugyanazon időszakához, vagyis a referencia-időszakhoz képest.

Az uniós támogatás mértéke 14 EUR/100 kg tehéntej azon tehéntejmenyiség után, amely a referencia-időszakban szállított tehéntej és a csökkentési időszakban szállított tehéntej különbségéből adódik. Uniós támogatás összesen 150 000 000 EUR értéknek megfelelő mennyiségű tehéntejszállítmány-csökkentés erejéig nyújtható. Az uniós támogatás jogosult kérelmezőnként a referencia-időszakban az első felvásárlók részére szállított tehéntejmenyiséghez képest legfeljebb 50 %-os mértékű csökkentéshez nyújtható. E rendelet értelmében jogosult kérelmező minden olyan tejtermelő, aki 2016 júliusában már szállított tehéntejet első felvásárlók részére.

A támogatást kérelmek alapján kell nyújtani. A támogatási kérelmek mindegyike legalább 1 500 kg-os csökkentést vállal a szállított tehéntej mennyiségében. Amennyiben a tehéntej mennyiségének csökkentését literben fejezik ki, az átváltási együttható 1,03 liter/kg. A hiánytalan kérelmek beérkezési határidői a következők:

- a) a 2016. októbert, novembert és decembert lefedő első csökkentési időszakra 2016. szeptember 21., 12:00 óra (brüsszeli idő szerint);
- b) a 2016. novembert és decembert, valamint 2017. januárt lefedő második csökkentési időszakra 2016. október 12., 12:00 óra (brüsszeli idő szerint);
- c) a 2016. decembert, valamint 2017. januárt és februárt lefedő harmadik csökkentési időszakra 2016. november 9., 12:00 óra (brüsszeli idő szerint);
- d) a 2017. januárt, februárt és márciust lefedő negyedik csökkentési időszakra 2016. december 7., 12:00 óra (brüsszeli idő szerint).

A kérelmezők e rendelet értelmében csak egy támogatási kérelmet nyújthatnak be. Amennyiben egy kérelmező több kérelmet nyújt be, egyik kérelme sem fogadható el. Mindazonáltal az első csökkentési időszak tekintetében támogatás iránti kérelmet benyújtó kérelmezők a negyedik csökkentési időszakra vonatkozóan újra nyújthatnak be kérelmet.

A Bizottság (EU) 2016/1613 Felhatalmazáson Alapuló Rendelete (2016. szeptember 8.) a tejtermelőknek és az egyéb állattenyésztési ágazatok gazdálkodóinak nyújtandó kivételes alkalmazkodási támogatásról

A rendelet értelmében a tejtermelők, valamint a marha- és borjúhús-, sertéshús-, juhhús- és kecskehús-ágazat gazdálkodói („az egyéb állattenyésztési ágazatok gazdálkodói”) számára nyújtandó kivételes alkalmazkodási támogatás céljára összesen 350 000 000 EUR-t kell a tagállamok rendelkezésére bocsátani.

A Bizottság (EU) 2016/1614 Felhatalmazáson Alapuló Rendelete (2016. szeptember 8.) a tej- és tejtermék-ágazatban a sovány tejpor tekintetében a 2016. évi állami intervenció időszak meghosszabbítása és a 2017. évi állami intervenció időszak előrehozatala, valamint az (EU) 948/2014 végrehajtási rendelet értelmében nyújtható magántárolási támogatás tekintetében a 826/2008/EK rendelet, az e rendelet szerinti állami intervenció tekintetében pedig az 1272/2009/EU rendelet további alkalmazása érdekében az (EU) 2016/1238 felhatalmazáson alapuló rendeletről való eltérés formájában ideiglenes rendkívüli intézkedések megállapításáról

A rendelet alapján a sovány tejporra vonatkozó 2016. évi állami intervenció időszak 2016. december 31-ig

meghosszabbodik. 2017-ben január 1-jétől szeptember 30-ig van lehetőség állami intervencióra a sovány tejpor tekintetében.

A Bizottság (EU) 2016/1615 Végrehajtási Rendelete (2016. szeptember 8.) a tej- és tejtermékágazatban a termelési tervekre vonatkozó megállapodások és határozatok engedélyezésére rendelkezésre álló időszak tekintetében az (EU) 2016/559 végrehajtási rendelet módosításáról

A tej- és tejtermékágazatban az elismert termelői szervezetek, azok szövetségei és az elismert szakmaközi szervezetek számára engedélyezett, hogy:

- a) a 2016. április 13-án kezdődő, vagy a 2016. október 13-án kezdődő hat hónapos időszakra a termelendő tej mennyiségének tervezésére vonatkozó önkéntes közös megállapodásokat kössenek és közös határozatokat hozzanak, melyek érvényessége 2016. október 12-én, illetve 2017. április 12-én ér véget; vagy
- b) a 2016. április 13-án kezdődő időszakra megkötött ilyen megállapodások és határozatok érvényességét meghosszabbítsák legfeljebb 2017. április 12-ig.”

A Bizottság (EU) 2016/1616 Végrehajtási Rendelete (2016. szeptember 8.) a tej- és tejtermékágazatban a 2017-es igénylési évben a termeléstől függő önkéntes támogatási intézkedések esetleges felülvizsgálata kapcsán az 1307/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletről való eltérésről

A rendelet lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy dönthessenek a tej- és tejtermékágazatban alkalmazott, a termeléstől függő önkéntes támogatási intézkedéseik felülvizsgálatáról. A 2017-es igénylési évben a termeléstől függő önkéntes támogatás akár a 2016-ban figyelembe vett állatlétszám után is fizethető.

A Bizottság (EU) 2016/1617 Végrehajtási Rendelete (2016. szeptember 8.) a közvetlen kifizetésekből és a területalapú, illetve állatokkal kapcsolatos vidékfejlesztési intézkedésekből folyósított előlegek szintje tekintetében az 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 75. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdésétől, valamint a közvetlen kifizetések tekintetében az említett rendelet 75. cikke (2) bekezdésének első albekezdésétől való, a 2016-os igénylési évet érintő eltérésről

A 2016-os igénylési év tekintetében a tagállamok az 1307/2013/EU rendeletben felsorolt közvetlen kifizetésekből legfeljebb 70%-os mértékű, az 1306/2013/EU rendelet szerinti vidékfejlesztési támogatásokból pedig legfeljebb 85%-os mértékű előleget folyósíthatnak.

A Bizottság (EU) 2016/1619 Végrehajtási Rendelete (2016. szeptember 8.) a 948/2014/EU végrehajtási rendeletnek a sovány tejporra vonatkozó magántárolási támogatás iránti kérelmek benyújtási határideje tekintetében történő módosításáról

A rendelet a jelenlegi piaci helyzetre való tekintettel a sovány tejporra vonatkozó magántárolási támogatá-

si rendszer zavartalan rendelkezésre állását, és azt a 2017. évi intervenciós időszak kezdetéig, 2017. március 1-jéig meghosszabbítja.

Jelen összefoglaló tájékoztató jellegű, nem helyettesíti a jogszabályok teljes megismerését.

VÉLEMÉNYEK, ÉRDEKESSÉGEK

DÍJAZZÁK A CSALÁDI ÉRTÉKEKET: INDUL A K&H CSALÁDI VÁLLALATOK KIVÁLÓSÁGI DÍJ

A családi vállalatok gazdasági és társadalmi értéke, jövőképe és az általuk meghatározott magatartási normák példaértékűek lehetnek nemcsak a kisebb családi cégek, de a vállalati szektor egészére nézve is. A K&H díjat hirdet a magyarországi családi tulajdonban lévő vállalatok számára, hogy támogassa és elismerje hozzájárulásukat a gazdasághoz és elkötelezettségüket a társadalom iránt. A K&H családi vállalatok kiválósági díj három kategóriában értékeli a családi cégek fenntartható működését, a családi értékek megőrzését és a generációváltás sikeres kezelését, valamint társadalmi felelősségvállalásukat.

Az utódlás, és ezzel a cégvezetés, illetve a tulajdonosi jog továbbadása európai és hazai szinten is az egyik legkomolyabb kihívás a családi vállalkozások életében. Mivel Magyarországon a családi vállalatok döntően a rendszerváltás idején jöttek létre, és a legtöbb cég életében a következő 5-10 évben lesz aktuális az utódlás kérdésének megoldása, ezért ez a folyamat nálunk különösen látványos és meghatározó lehet a cégek és a gazdaság szempontjából egyaránt. „Számos olyan eset van, ami példaértékű, és követendő lehet a többi vállalkozás számára is. Ezeket a sikeres utódlási helyzeteket, a családi vállalatok gazdasági és társadalmi értékeinek megőrzését és továbbvitelét szeretnénk bemutatni, ezzel együtt felhívva a figyelmet a szükséges lépésekre is” – mondta el Ékes Ákos, a K&H vállalati üzletfejlesztés vezetője.

A K&H társadalmi felelősségvállalási területei közt régóta kiemelt figyelmet kap a környezetvédelem, az egészségvédelem és a pénzügyi oktatás. Ezek mellett

jelent meg újként a **vállalkozásösztönzés**, amelynek részeként kiemelt hangsúlyt fektetünk a hazai családi vállalatok kiszolgálására, hosszú távú működésük és a családi értékek továbbvitelének támogatására. A K&H díjat hirdet a magyarországi családi tulajdonban lévő vállalkozások számára, hogy támogassa és elismerje azok hozzájárulását a magyar gazdasághoz és elkötelezettségüket a társadalom iránt. A **K&H családi vállalatok kiválósági díjra** három kategóriában jelentkezhetnek a cégek: sikeres és fenntartható hosszú távú stratégia kidolgozása és megvalósítása, a családi értékek beépítése a vállalatvezetésbe és a generációváltás sikeres kezelése, valamint a cég elkötelezettsége a társadalom iránt, felelősségvállalása a szűkebb vagy tágabb közösségért, amelyben működik.

A pályázatokat szakmai zsűri értékeli, melynek tagjai: **Bárány László**, a Felelős Családi Vállalatokért Magyarországon Egyesület elnöke, **Bojár Gábor**, a Graphisoft alapítója, **dr. Heidrich Balázs**, a Budapesti Gazdasági Egyetem rektora, **Galambos Márton**, a Forbes magazin főszerkesztője, **Ékes Ákos**, a K&H Bank Vállalati üzletfejlesztés vezetője és **Horváth Magyary Nóra**, a K&H Bank kommunikációs igazgatója. A pályázat benyújtásának határideje 2016. október 31.

A díjra azok a Magyarországon bejegyzett cégek jelentkezhetnek, amelyek éves árbevétele meghaladja a 300 millió forintot, a vállalat többségi tulajdona magánszemélyek kezében, legalább 25%-a pedig egy család tulajdonában van, és a családnak legalább az egyik tagja aktívan részt vesz a vállalat vezetésében vagy a stratégiai döntések meghozatalában.

További információk és nevezési lap: <https://www.kh.hu/kivalosagi-dij>

Kereskedelmi és Hitelbank Zrt.

Vitafort

VitaCow Roadshow

Szarvasmarha Takarmányozási
Szimpózium

2016. október 25-28.

A Vitafort Zrt. szeretettel meghívja Önt és munkatársait
a VitaCow Roadshow Szarvasmarha Takarmányozási
Szimpóziumára, amelynek mottója és témája:

Egészséges állomány = Monitorozott takarmányozás

2016. október 25-28.

Hajdúnánás • Cserkeszőlő • Belvárdgyula • Gárdonyi
Pálmajorpuszta

Program

09.00 **Regisztráció**

10.00 **Köszöntő**

Kulik Zoltán, vezérigazgató, Vitafort Zrt., **Szegszárdy Imre**, értékesítési igazgató, Vitafort Zrt.

10.10 **„A zsírsavak jelentősége és szerepe a tejelő tehenek takarmányozásában”**

Dr Tóth Tamás, tanszékvezető, egyetemi docens, Kaposvári Egyetem

10.40 **„A tej zsírsavösszetétel vizsgálatának tapasztalatai Magyarországon”**

Császár Gábor, tudományos főosztályvezető, Magyar Tejgazdasági Kísérleti Intézet Kft.

11.00 **Szünet**

11.20 **„Az állomány szintű monitoring rendszer (Tejtükör) a gyakorlatban”**

Vincent Chatellier, technikai menedzser, Valorex S.A., Franciaország

Guillaume Hervault, szarvasmarha takarmányozási specialista, Valorex S.A., Franciaország

12.20 **„Hazai Tejtükör eredmények bemutatása”**

Tóth Attila, Molnár Ernő, Kiss István, Czakó Péter
szarvasmarha szakspecialisták, Vitafort Zrt.

12.45 **Kérdések**

Szeretettel várjuk a rendezvényen!

AZ IGAZI NYERTES

A VILÁG ELSŐ ASZEPTIKUS KARTON PALACKJA
ELNYERTE A RANGOS WORLDSTAR DÍJAT

A Tetra Evero® Aseptic csomagolás kategóriája legjobbjaként innovatív és vonzó dizájnjal nyert: ergonomikus formája miatt könnyű fogni, a fröccsöntött műanyag tető a nagy kiöntő nyílással pedig kényelmes töltést tesz lehetővé. Tudjon meg többet a Tetra Evero Aseptic-ről, a világ első aszeptikus karton palackjáról honlapunkon:

www.tetrapak.com/packaging/tetra-evero-aseptic

Az A2 tejről röviden

A fogyasztók által megfogalmazott egészségesebb életmódra való igény ösztönzi a termelőket a hagyományos tejtermelés egészségesebb alternatívájának kidolgozására. Kutatások szerint a szarvasmarha fajra alapvetően a β -kazein fehérjefrakció A2 formája volt jellemző, de egy korábbi mutációnak köszönhetően az európai fajták esetében megjelent az A1 forma is. A holstein-fríz fajta esetében egyenlő arányban fordul elő a két említett változat. Több kutatás talált összefüggést az A1 forma és több humán betegség kialakulása között, mint a tejcukor érzékenység, az emésztési problémák, a szívbetegségek, az 1-es típusú cukorbetegség, az autizmus vagy a skizofréria (Clarke, 2014). A kutatás nem mondja ki, hogy az A1 tej fogyasztása okozta a megbetegedéseket, de rávilágít arra, hogy az A1 nélküli diéta során több megbetegedés esetén is javult a betegek egészségi állapota (Clarke, 2014).

		A2A2 APÁK	
ANYÁK	A2A2	100% A2A2	100% A2 tej
	A1A2	50% A2A2 50% A1A2	
	A1A1	100% A1A2	50% A1 tej & 50% A2 tej

Holstein Canada, 2015

A β -kazein fehérje termelését e két változat kombinációja határozza meg (minden egyed egy gén két allélját hordozza).

Az allélok egymással kodomináns kapcsolatban vannak, ami azt jelenti, hogy ha egy tehén mindkét allélt hordozza (heterozigóta), akkor egyenlő mennyiségben állítja elő mindkét formát (Woodford, 2007). Ennek tükrében látható, hogy egy kizárólag A2 tejet előállító állomány létrehozása genetikai szelekció révén lehetséges.

A gyors megoldás a genetikai tesztet követő A1 allélt hordozó egyedek selejtezése, vagy a kissé lassabb, de kevésbé drasztikus megoldásként szolgáló A2A2 bikák használata.

Az A2 variáns egyre gyakoribb holstein-fríz egyedek esetén

**40 SEMEX A2A2 TENYÉSZBIKA
> 2500 GTPI**

2016. június

Az A2A2 tenyészbikák genetikai tesztekkel igazolt homozigóta A2A2 allél hordozók, tehát garantált, hogy az utód legalább egy A2 alléllal fog rendelkezni. Ezen bikák a kínálat széles köréből kerülnek ki, melyek az Immunity+, Genomax vagy éppen az értékelt bikák táborát erősítik. A Semex kínálatában 40 A2A2 tenyészbika szerepel 2500 gTPI feletti indexszel.

Forrás:

Clarke, Andrew, Malav Trivedi. "Bovine Beta Casein Variants: Implications to Human Nutrition and Health."

International Conference on Food Security and Nutrition. Singapore. 2014.

Woodford, Keith. "A2 Milk, Farmer Decisions, and Risk Management."

16th International Farm Management Association. University College. Cork, Ireland. 2007.

A2 BÉTA KAZEIN